

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Linda Jantunen
Jonna Myllys

KASVATUSKUMPPANUUDEN TUKEMINEN PÄIVÄKOTI OSKA-
RISSA TOIMINNALLISTEN MENETELMIEN AVULLA

Opinnäytetyö
Toukokuu 2014

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2014
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU

P. (013) 260 6600

Tekijät
Linda Jantunen, Jonna Myllys

Nimeke
Kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkotiki Oskariissa toiminnallisten menetelmien avulla

Toimeksiantaja
Päiväkotiki Oskari

Tiivistelmä
Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi joensuulainen Päiväkotiki Oskari. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä. Kasvatuskumppanuus on ajan-kohtainen aihe, koska siitä on tehty paljon tutkimuksia viime vuosina. Kasvatuskumppanuus on tärkeä osa varhaiskasvatuksen arkea. Kasvatuskumppanuus on kirjattu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin.

Opinnäytetyössä seurasimme toimintatutkimuksen prosessin vaiheita. Tässä opinnäytetyössä kasvatuskumppanuuden tukemisen keinona on käytetty toiminnallista tapahtumaa. Tapahtuman suunnittelussa otettiin huomioon vanhempien ja työntekijöiden toiveet. Tapahtumassa käytimme toiminnallisia menetelmiä, jotka tukivat vanhempien ja työntekijöiden välistä yhteistyötä. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi toiminnallinen tapahtuma päiväkodin työntekijöille ja perheille. Tapahtuman jälkeen kerättiin palaute vanhemmilta ja työntekijältä. Palautetta käytettiin arvioinnin tukena. Palautteen perusteella toivottiin, että toiminnallisia tapahtumia järjestettäisiin säännöllisin väliajoin.

Kasvatuskumppanuutta voidaan jatkossa tukea järjestämällä useampia tapahtumia, joiden jälkeen niiden toimivuutta arvioidaan. Tulevaisuudessa vanhemmilla voi olla aktiivisempi rooli tapahtuman järjestämisestä. Vanhemmilla voisi olla jopa päävastuu tapahtuman organisoimisesta.

Kieli
suomi

Sivuja 53
Liitteet 7
Liitesivumäärä 9

Asiasanat
kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, vuorovaikutus

THESIS

May 2014

Degree programme in social Services

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND

Tel. +358 13 260 6600

Authors

Linda Jantunen, Jonna Myllys

Title

Supporting Educational Partnership in Day-care Centre Oskari with functional methods

Commissioned by the Day-care Centre Oskari

Abstract

This thesis was commissioned by the day-care Centre Oskari from Joensuu. The aim of this functional thesis was to support educational partnership between day-care workers and parents. Educational partnership is a topical issue because a lot of studies have been made about it recently. Educational partnership is an important part of the everyday life in early childhood education. Educational partnership is registered in the nation-wide early childhood education plan criteria.

We adapted the phases of the action research in our thesis. In this thesis, a functional event is used as a way to support educational partnership. The event is planned by taking into account the wishes of the parents and the day care workers. In the event, we used functional methods that supported the cooperation between the day care workers and the parents. The outcome of this thesis was a functional event for day care workers and families. After the event, feedback was collected from the parents and the worker, which was used to support the evaluation. Based on the feedback, it was hoped that functional events would be organized on a regular basis.

Educational partnership can be supported in the future by organizing several events whose functionality can be evaluated afterwards. In the future, parents can play a more active role in organizing the event. Parents might even have the main responsibility for organizing the event.

Language
Finnish

Pages 53
Appendices 7
Pages of Appendices 9

Keywords

educational partnership, early childhood education, interaction

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1 Johdanto.....	5
2 Varhaiskasvatus	6
2.1 Varhaiskasvatuksen sisältö ja tehtävät	7
2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma	10
2.3 Varhaiskasvatuslain uudistus.....	11
3 Kasvatuskumppanuus.....	13
3.1 Vanhempien ja päiväkodin yhteistyö kasvatuskumppanuudessa	14
3.2 Ammatillinen kasvatuskumppanuus	16
3.3 Haasteet kasvatuskumppanuudessa	19
3.4 Vanhempien osallisuus	20
4 Vuorovaikutus kasvatuskumppanuudessa	22
4.1 Ammatillinen vuorovaikutus	24
4.2 Viestintä kasvatuskumppanuudessa	26
5 Aikaisemmat tutkimukset	27
6 Opinnäytetyön lähtökohdat	29
6.1 Toimipaikka	29
6.2 Tavoitteet.....	29
7 Opinnäytetyön toimintaprosessi	30
7.1 Prosessin vaiheet	30
7.2 Alkutilanne	33
7.3 Tapahtuman suunnittelu	35
7.4 Talvirieha	37
7.5 Palaute tapahtumasta	39
7.6 Talviriehan merkitys	41
8 Pohdinta	41
8.1 Opinnäytetyön merkitys	41
8.2 Talviriehan arviointi	45
8.3 Oma ammatillinen kasvu ja oppimisprosessi.....	48
8.4 Luotettavuus ja eettisyys.....	49
8.5 Jatkotutkimus- ja kehittämisideat	50
Lähteet	51

Liitteet

Liite 1 Toimeksiantosopimus

Liite 2 Saatekirje

Liite 3 Kysely vanhemmille

Liite 4 Haastattelurunko työntekijöille

Liite 5 Kutsukirje

Liite 6 Palautekysely

Liite 7 Toiminnalliset harjoitukset

1 Johdanto

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilökunnan tietoista toimintaa lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Se vaatii molemminpuolista luottamusta, kunnioittamista ja tasavertaisuutta. Siinä lapsen tarpeet ovat etusijalla ja varhaiskasvatuksen työntekijöillä on ensisijainen vastuu kasvatuskumppanuuden luomisessa. Sen keskeisimpänä tarkoituksena on lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen. Kasvatuskumppanuuden avulla voidaan yhdistää kahden tärkeän tahon tiedot ja kokemukset lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jotta voitaisiin luoda toimiva kasvatuskumppanuus kasvattajien ja vanhempien välille, heidän täytyy keskustella avoimesti varhaiskasvatukseen liittyvistä vastuista, arvoista ja näkemyksistä. (Stakes 2009, 31.)

Vuoropuhelun sujuminen on tärkeää, jotta voidaan käsitellä erilaisia mielipiteitä yhdessä vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Monien eri näkökulmien vaihtoehtoinen vertailu mahdollistuu, kun asioista puhutaan ja pohditaan avoimesti. (Haapamäki 2000, 45.) Kasvatuskumppanuuden yksi tavoite on huomata lapsen mahdollinen tuen tarve kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollisimman varhain. Kun tuen tarve on huomattu aikaisessa vaiheessa, kasvattajat ja vanhemmat voivat miettiä yhteistyössä strategioita lapsen tukemiseksi. (Stakes 2009, 32.)

Toiminnallisen opinnäytetyömme tavoite oli kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä. Kasvatuskumppanuus on ajan-kohtainen aihe varhaiskasvatuksessa, koska siitä on viime vuosina tehty paljon erilaisia tutkimuksia. Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimi yksityinen Päiväkotikoti Oskari Joensuu. Opinnäytetyömme tuotoksena syntyi toiminnallinen tapahtuma. Toteutimme Päiväkotikoti Oskarissa päiväkodin työntekijöille ja kaikille perheille talviriehan. Valitsimme toiminnallisen tapahtuman keinoksi, jolla tuimme kasvatuskumppanuutta. Ennen tapahtumaa osallistimme vanhempia kysymällä heiltä mielipiteitä kasvatuskumppanuuden nykytilasta ja toiveita tapahtuman sisällöstä. Tapahtuman tarkoituksena oli aktivoida perheitä tutustumaan

muihin perheisiin ja päiväkodin työntekijöihin sekä mahdollistaa avoimen vuorovaikutuksen syntyminen. Tarkoituksena oli myös yhteistyön tukeminen ja vahvistaminen toiminnallisten menetelmien avulla. Käytimme tapahtumassa toiminnallisia menetelmiä, joita olivat muun muassa liikuntaleikit ja -pelit. Tapahtuman lopuksi keräsimme palautetta vanhemmilta ja työntekijältä.

Opinnäytetyössä seurasimme toimintatutkimuksen prosessin vaiheita. Menetelminä käytimme tiedonkeruussa päiväkodin työntekijöiden haastattelua ja kyselyitä, jotka toteutimme lasten vanhemmille. Koko opinnäytetyöprosessin ajan kirjoitimme havaintojamme tutkimuspäiväkirjaan. Tutkimuspäiväkirjaa käytimme opinnäytetyön arvioinnin ja reflektion tukena. Käsitlemme teoriaosuudessa varhaiskasvatusta, kasvatuskumppanuutta ja vuorovaikutusta kasvatuskumppanuudessa. Teoriaosuuden jälkeen avaamme opinnäytetyömme lähtökohtia eli toimipaikkaa sekä tavoitteitamme. Sen jälkeen kuvaamme prosessin kulkua vaiheittain. Kuvaamme opinnäytetyössämme toiminnallisen tapahtuman suunnittelua, toteutusta ja saamaamme palautetta. Lopuksi tulee pohdintaosio, jossa arvioimme toiminnallisen opinnäytetyömme merkitystä ja tavoitteiden toteutumisesta, luotettavuutta ja eettisyyttä sekä omaa ammatillista kasvuamme.

2 Varhaiskasvatus

Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa arvopohja perustuu muun muassa kansallisiin säädöksiin ja kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin. Konkreettiset pääperiaatteet varhaiskasvatuksessa liittyen lapsen oikeuksiin ovat esimerkiksi lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin ja turvattuun kasvuun. Lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi ikä- ja kehitystason mukaisesti. (Stakes 2009,12.) Varhaiskasvatus on ilmiönä kulttuurillinen. Kasvatusta toteutetaan ja ymmärretään eri tavalla eri aikoina ja eri kulttuureissa. Kulttuurillinen luonne näkyy muun muassa vuorovaikutustilanteissa. Esimerkiksi vanhempien ja lasten roolit varhaiskasvatuksessa ovat muuttuneet vuosien kuluessa. Yksi tämän päivän haasteista varhaiskasvatuksessa on osallisuuden

kulttuurin lisääminen. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-
Puttonen 2006, 8.)

Nykyään vanhemmuus, kasvatusta ja perhe ovat paljon esillä julkisessa keskustelussa. Ihmisten elämäntyyli on muuttunut nopeammaksi ja työelämä on vaativampaa, joten lapset ovat yhä enemmän päiväkodissa. Perheillä on siis vähemmän yhteistä aikaa. Yhteiskunnassa on myös enemmän ongelmia, jotka näkyvät perheiden arjessa, esimerkiksi työttömyys ja avioerot. Varhaiskasvatuksella on siis yhä suurempi rooli lasten kasvun ja kehityksen turvaajina. (Koi-vula 2004, 73.) Yhteiskunnalliset muutokset ja niiden vaikutukset perheisiin näkyvät yhä selvemmin. Tällaisia merkittävinä pidettäviä muutoksia ovat nykypäivänä lapsiperheiden elämäntilanteiden monipuolistuminen, vanhempien työelämän muutokset ja asiakkuuden kehittyminen osallisuudeksi. Niitä ovat myös jatkuvan muutoksen haasteet ammattitaidolle, monikulttuurisuuden lisääntyminen ja sosiaalisten ongelmien kasvu. Tällaiset muutokset voivat olla haaste varhaiskasvatuksen henkilöstölle, jonka työ on muuttunut yhä vaativammaksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 30.)

2.1 Varhaiskasvatuksen sisältö ja tehtävät

Varhaiskasvatus on pienten lasten elämässä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta ja sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Keskeistä on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen vuorovaikutus ja yhteistoiminta, jossa lapsen leikillä on olennainen rooli. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja kehitystä, sosiaalista ja tunne-elämän kasvua, luovaa toimintaa ja mielikuvitusta sekä tutustuttaa lapsi omaan lähiympäristöönsä ja kulttuuriin. Suomessa varhaiskasvatukseen luetaan kuuluvaksi alle kouluikäisten lasten palveluista päivähoito ja esiopetus sekä kouluikäisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta. Varhaiskasvatusta toteuttaa ammattitaitoinen henkilöstö ja sen toteuttamista ohjaa valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Lapsen pitäisi saada varhaiskasvatuksen perusta jo kotona, koska ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ovat vanhemmilla. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 29 ; Stakes 2009,11.) Kasvatus perustuu van-

hempien ja varhaiskasvattajien vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Päiväkotiyhteisössä kasvatusta muokkaa myös yhteisön sisäiset sosiaaliset rakenteet, jotka ovat kasvatusyhteisö ja sen kulttuuri. (Nummenmaa 2006, 23.)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia, hoidon, kasvatuksen ja opetuksen avulla. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 32). Varhaiskasvatuksella tuetaan lasta luomalla turvallinen ja virikkeellinen ympäristö ja tarjoamalla turvallisia ihmissuhteita. Lapselle annetaan tilaa kasvaa ja kehittyä sekä tarjotaan yksilöllistä käyttäytymisen ja toiminnan ohjausta. Edellä mainituilla on suuri merkitys lapsen voimavarojen kehittymiselle. Varhaiskasvatuspalveluiden avulla voidaan turvata lasta useilta kasvuympäristöön liittyviltä uhkilta, jotka voisivat vaikuttaa kasvuun ja kehitykseen. Varhaiskasvatus tarvitsee tuekseen myös lainsäädännön kehittämistyötä sekä tiivistä yhteistyötä muun muassa lastensuojelun ja terveydenhuollon kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 32.) Koivulan (2004, 79–80) mukaan päivähoitopedagogiikkaa kehitetään koko ajan ja se onkin vuosien saatossa muuttanut muotoaan aikuislähtöisestä lapsilähtöisemmäksi.

Valtakunnallisen linjauksen mukaan varhaiskasvatuksen ydin on perhelähtöisyys ja yhteistyö perheiden kanssa. Lainsäädännön mukaan päivähoidon on tuettava vanhempien kasvatusoikeutta ja -velvollisuutta. (Hujala 2004, 83.) Lasten vanhempien kuuluu saada tietoa yhteiskunnan varhaiskasvatuspalveluista sekä palveluiden kasvatuksellisista, opetuksellisista ja hoidollisista tehtävistä. Vanhemmilla on myös oikeus valita lapsensa varhaiskasvatuksen toimintaympäristö. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tehtävä on vahvistaa vanhempien mahdollisuutta omaehtoisen vertaisvuorovaikutuksen ja -tukiryhmien muodostumiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa vanhempien vaikutusmahdollisuuksia heidän lapsensa varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 17–18.)

Varhaiskasvatuksen toteuttamisessa tärkeässä roolissa on eri tahojen yhteistyö. Yhteistyön tavoitteena on taata lapsille ja perheille mahdollisimman kattava ja yksinkertainen yhteistyöverkosto, joiden kanssa yhteistyössä voidaan tarjota perheille juuri oikeanlaiset palvelut. Eri tahojen yhteistyön tarkoituksena on myös varmistaa varhainen puuttuminen tilanteissa, joissa se on tarpeellista.

Varhaiskasvatuksessa eri yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi seurakunnat, järjestöt, opetus-, sosiaali- ja terveystoimi sekä erilaiset oppilaitokset. (Stakes 2009,10.)

Lasten päivähoitoa koskevassa laissa (1973/36) sanotaan, että päivähoidon tulee ” tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.”Päivähoito on yksi yhteiskunnan tarjoamista varhaiskasvatuspalveluista. Päivähoito toteutetaan käytännössä lähinnä päiväkodeissa ja perhepäivähoitoa tarjoavissa paikoissa. Suomessa on jokaisella lapsiperheellä lakisääteinen oikeus joko päivähoitopaikkaan tai kotihoidon- tai yksityisen hoidon tukeen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2013.) Suomessa on myös muita varhaiskasvatuspalveluja, jotka tarjoavat eri muodoissa julkista varhaiskasvatusta kotikasvatuksen tueksi. Tällainen on esimerkiksi avoin varhaiskasvatus, joka on kuntien, järjestöjen tai seurakuntien järjestämää kerhotoimintaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 29.)

Laadukkaalla varhaiskasvatuksella voidaan varmistaa lapsen hyvinvointi, kasvu ja monipuolinen oppiminen ja kehitys. Tutkimukset ovat osoittaneet, että laadukkaassa varhaiskasvatuksessa mahdollistetaan lapsille luovan toiminnan toteuttaminen sekä tilaa ja aikaa omalle ajattelulle. Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa leikki ja mielikuvitus ovat keskeisessä osassa. Tilanteet, joissa lapsi saa itse toimia spontaanisti ja luontevasti, tukevat lapsen oppimista ja itsetunnon kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa tulee tukea lasten osallisuutta ja aloitteellisuutta toiminnan suunnittelussa. Pienille lapsille ohjauksella on suuri merkitys, jotta varhaiskasvatus olisi toimiva kokonaisuus. Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen vaikuttaa lapsen kasvuympäristö ja konteksti. Toteuttamisessa tulee ottaa huomioon lapsen ja lapsiryhmän erityispiirteet, jotta voidaan mahdollistaa yksilöllisesti laadukas varhaiskasvatus jokaiselle lapselle. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 32.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välillä tehdään kasvatussuunnitelmayhteistyötä, jolla tarkoitetaan lapsen yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimista yhdessä vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden kanssa. Kaikille kunnallisessa päivähoidossa tai esiopetuksessa oleville lapsille tulee laatia varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelman laatimisessa on tarkoituksena lisätä vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksessa sekä korostaa vanhempien tuntemusta omasta lapsestaan. (Alasuuri 2007,422.) Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on osa hyvää yhteistyötä, koska se tehdään yhdessä vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden kanssa. (Suomen Vanhempainliitto 2014).

Varhaiskasvatussuunnitelmassa on kirjattuna varhaiskasvatuksen tavoitteet ja kuinka varhaiskasvatusta tulisi toteuttaa. Suunnitelmaan on myös kirjattu erilaisia orientaatioita, joita varhaiskasvatuksen tulisi pitää sisällään. Orientaatioiden avulla pyritään varmistamaan, että lapselle tarjotaan kokonaisvaltainen ja monipuolinen kuva häntä ympäröivästä maailmasta. Orientaatiot ovat muun muassa matemaattinen orientaatio, historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio ja eettinen orientaatio. Orientaatiot ovat suuntaa antavia ja jokainen varhaiskasvatusyksikkö päättää itse, kuinka heidän kohdallaan eri orientaatioita toteutetaan. (Stakes 2009, 26–27.)

Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on ohjata varhaiskasvatuksen toteuttamista yhdenvertaisesti koko maassa, ohjata sen kehittämistyötä ja luoda edellytyksiä sen kehittämiseksi. (Stakes 2009,7.) Varhaiskasvatussuunnitelman kautta varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelulle ja arvioinnille on annettu suurempi merkitys. (Karila & Nummenmaa 2006, 35). Suunnitelman taustalla on käytetty valtioneuvoston 28.2.2002 hyväksymiä varhaiskasvatuksen valtakunnallisia linjauksia. Valtakunnalliset linjaukset sisältävät varhaiskasvatuksen keskeiset pääpiirteet ja kehittämisen kohteet. (Stakes 2009,7.)

Keskeisenä tavoitteena varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on antaa tietoa varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja tukea vanhempien osallisuutta lapsensa

varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on myös lisätä moniammatillisuutta eri yhteistyötahojen kanssa, joiden kanssa tuetaan lasten ja perheiden hyvinvointia. (Stakes 2009, 7–8.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa nostetaan esille varhaiskasvatuksen johdonmukaisuus ja yhtenäinen toimintakulttuuri osana laadukasta varhaiskasvatusta. (Karila & Nummenmaa 2006, 35). Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma antaa yleisen pohjan, jonka kautta jokainen kunta voi luoda omaan toimintaansa vastaavan suunnitelman. (Stakes 2009, 7–8).

2.3 Varhaiskasvatuslain uudistus

Eduskunta saa varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon liittyvän hallituksen lakiesityksen käsittelyynsä keväällä 2014. Uusi laki säätelee varhaiskasvatus- ja päivähoitopalvelujen toteuttamista sekä laatua. (OAJ 2014.) Jaakkola (2014, 20) kirjoittaa, että hallitus on antanut uutta lakia valmistelevalle työryhmälle taloudelliset raamit, joiden mukaan päivähoidon kokonaiskustannukset eivät saisi nousta. Laki sisältää säädöksiä lasten oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä huoltajien oikeudesta saada päivähoitopaikka lapsilleen. Laissa tulee turvata se, että varhaiskasvatus-sanaa käytetään vain palvelusta, joka täyttävät uuden lain vaatimukset liittyen varhaiskasvatukseen. Vanhemmille tulee kertoa, mitä varhaiskasvatus merkitsee lapselle ja se, miten varhaiskasvatus eroaa muista mahdollisista hoitopalveluvaihtoehdoista. (OAJ 2014.)

Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus on merkittävä tekijä kehitykselle ja oppimiselle todistavat kansainväliset tutkimukset. Varhaiskasvatus toimii ennaltaehkäisevänä korjaajana lapsen oppimisvaikeuksissa ja se myös ennaltaehkäisee syrjäytymistä. Lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät varhaiskasvatuksen myötä. (OAJ 2014.)

Hallituksen esityksen mukaan subjektiivinen päivähoito-oikeus tulisi rajata osaaikaiseksi seuraavissa tapauksissa: lapsen vanhempi on isyys-, äitiys-, vanhempain- tai hoitovapaalla tai kotihoidontuella. Näille lapsille pitää kuitenkin taata oikeus saada kuusi tuntia päivässä pedagogista varhaiskasvatusta Tällaisten

lasten oikeus varhaiskasvatukseen on turvattava yhdenvertaisuuden vuoksi. (OAJ 2014.)

Enimmäiskokoja päiväkotien lapsiryhmistä ei säädellä nykyisin. Nykysäädöksen tuottaman käytännön mukaan lapsi siirretään kesken vuoden toiseen ryhmään kolme vuotta täytettyään. Tämä ei mahdollista turvallista kasvuympäristöä ja pysyviä arjen ihmissuhteita. Lapsiryhmille varhaiskasvatuksessa sekä päivähoitossa pitää säätää enimmäiskoot, joissa huomioidaan lasten ikä- ja kehityskaudet. Lapsiryhmien kokomäärityksessä tulee huomioida lapsen mahdollisuus kehittää turvallisesti sosiaalisia taitojaan sekä solmia pysyviä ystävyyssuhteita. Pienemmät ryhmäkoot mahdollistavat myös sen, että on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia lapsen huomioimiseen yksilönä. (OAJ 2014.)

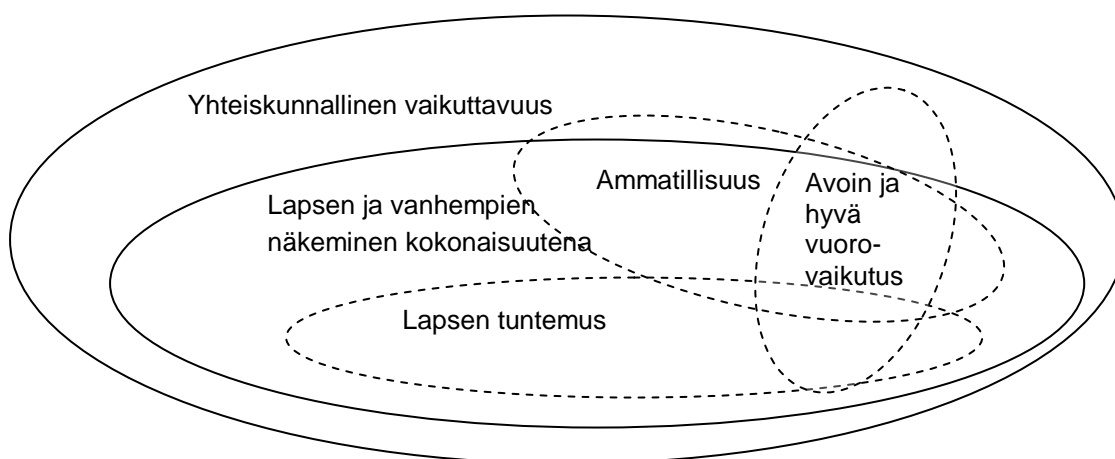
Varhaiskasvatuksen ammattilaiset sekä ohjaavat että tukevat lasta kokonaisvaltaisesti sekä rohkaisevat lasta oppimaan ja kokeilemaan. Päiväkodeissa lapsilla pitää olla mahdollisuus osallistua pedagogiseen toimintaan, jonka suunnittelee ja ohjaa lastentarhanopettaja. Kansainvälisten suositusten mukaan tulisi lastentarhanopettajia olla vähintään puolet varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. (OAJ 2014.) Uutta lakia valmistelevalle työryhmälle on ollut yhteisiä näkökulmia lain sisällöstä. Eriäviä mielipiteitäkin on ollut henkilöstörakenteeseen ja varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuteen liittyen. (Jaakkola 2014, 20.)

Taloudellinen tilanne ei saa olla esteenä kehitettäessä varhaiskasvatuksen laatua ja palveluita. On säädettävä tarpeeksi pitkiä siirtymäaikoja joillekin lain esityksistä, esimerkiksi lapsiryhmäkokojen muutokset ja lastentarhanopettajien määrän suurentaminen vaativat tarpeeksi pitkät siirtymäajat. Kaikissa päiväkodeissa pitää olla päiväkodin johtaja. Johtaja vastaa muun muassa toiminnan kehittämisestä ja kokonaisvaltaisesti toiminnan laadusta sekä yhteistyöverkostojen kehittämisestä. Päiväkodin johtajalta pitää vaatia tulevaisuudessa maisterin tutkinto. (OAJ 2014.)

3 Kasvatuskumppanuus

2000-luvun alussa termi kasvatuskumppanuus korvasi aiemmin käytetyt käsitteet, jotka olivat kasvatusyhteistyö ja kasvatuksellinen kumppanuus. Varhaiskasvatuksen kirjallisuudessa ja tutkimuksessa on paljon pohdittu kasvatuskumppanuutta seuraavista näkökulmista: tasa-arvoinen vuorovaikutus sekä vanhempien ja ammattikasvattajien vastuunjako. (Rimpelä 2013, 31.)

Kuviolla 1 havainnollistamme kasvatusyhteistyön ulottuvuuksia sekä niiden suhteita toisiinsa. Kaukoluodon (2010, 204–205) kuvio kuvastaa yhteiskunnallisia vaikuttavuuksia vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Kasvatusyhteistyössä merkittävässä roolissa on lapsen tuntemus. Tärkeää kasvatusyhteistyössä on nähdä vanhemmat ja lapset kokonaisuutena sekä mahdollistaa avoin ja hyvä vuorovaikutus vanhempien ja työntekijöiden välillä. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus muodostuu, kun päiväkodin työntekijät työskentelevät laajalaisesti yhteisöllisessä vuorovaikutustyössä. Kun kasvatusyhteistyön ulottuvuudet toimivat hyvin, ne luovat oppimisen ja toiminnan tasoja jokaiselle osalliselle.

Kuvio 1. Kasvatusyhteistyön ulottuvuudet (Kaukoluoto 2010, 205).

Koivusen (2004, 75) mukaan lapsi tarvitsee ympärilleen turvallisia aikuisia ja kiintymyssuhteita kasvunsa tueksi. Lapsi tarvitsee niin rajoja kuin rakkautta elämäänsä. Vanhemmuuden roolit ovat alkaneet hämärtyä, joten päiväkodista on tullut merkittävä osa lasten kasvatusta. Lyyra (2004, 107) korostaa tekstissään, jotta lapsi voisi kehittyä tasapainoiseksi ja voitaisiin sujuvasti ennaltaeh-

käistä mahdollisia ongelmia, tulee lapsen kehitysympäristöjen tehdä joustavaa, luovaa ja rakentavaa yhteistyötä keskenään. Korhonen (2006, 68) sanoo, jotta lapsen käyttäytymistä erilaisissa ympäristöissä voitaisiin ymmärtää, tulee vanhempien ja kasvattajien ensin tiedostaa kodin ja päiväkodin erilaisuus ympäristöinä. Kun lapsen elämä nähdään kontekstisidonnaisena, voi niin vanhemmat kuin kasvattajat välttää turhilta odotuksilta lapsensa käyttäytymisen suhteen. Tässä opinnäytetyössä kehitysympäristöinä ovat koti ja päiväkoti.

Perheiden arkielämä on muuttunut viime vuosikymmenten aikana yhteiskunnallisesti, joten vanhempien koetaan tarvitsevan enemmän tukea kasvatustyössään. Perheet ja suvut ovat pienentyneet, joten kaikilla ei ole välttämättä olemassa omaa tukiverkostoa johon turvautua. Yhteiskunnallisen tukijärjestelmän avulla on pyritty ainakin osaksi paikkaamaan tätä tuen puutetta. Usein tukeminen mielletään päiväkodin henkilöstön vastuuksi, vaikka toimiessaan perheet ja päiväkodin henkilöstö voisivat tukea toinen toisiaan kasvatustyössä. (Hujala, Nivala, Parrila & Puroila 2007, 115.) Myös Koivula (2004, 81) puhuu siitä, että perheiden ja yhteiskunnallisen kasvatusvastuun jakautuminen on ollut paljon keskustelussa. Niin päiväkodin kuin perheen keskinäinen elämä ovat molemmat vahvasti läsnä lasten arjessa, joten niiden yhdistäminen on tärkeää.

3.1 Vanhempien ja päiväkodin yhteistyö kasvatuskumppanuudessa

Bronfenbrennerin kasvatusteorian (1979) myötä perheen ja päiväkodin yhteistyö on noussut varhaiskasvatuksen perustaksi. Teoriassaan hän korosti perheiden asemaa subjektina omassa elämässään. Tämä tarkoittaa muun muassa, että päiväkodin työntekijöiden vastuulla on luoda edellytykset vanhempien ja päiväkodin väliselle yhteistyölle ja heidän tehtävänsä on myös tukea vanhemmuutta ja kotikasvatusta. Työntekijöiden tulee tehdä myös yhteistyötä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon tahojen kautta ja opastaa perheitä tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. (Koivula 2004, 80–81.)

Kasvatuskumppanuus on tietoista toimintaa lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Se vaatii vanhemmilta ja työntekijöiltä molemminpuolista luottamusta, kunnioittamista ja tasavertaisuutta. Lapsen tarpeet ovat etusijalla ja

varhaiskasvatuksen työntekijöillä on ensisijainen vastuu kasvatuskumppanuuden luomisessa. Keskeisimpänä tarkoituksena on lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen. Kasvatuskumppanuuden avulla voidaan yhdistää kahden tärkeän tahon tiedot ja kokemukset lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. (Stakes 2009, 31.) Kasvatuskumppanuuden toteuttaminen ei ole mahdollista, jos kaikkien osapuolten välillä ei ole yhteisymmärrystä. Yhteinen ymmärrys ja yhteinen toiminta luovat yhteisöllisyyttä. (Karila ym. 2006, 9.)

Laadukkaaseen yhteistyösuhteeseen liittyy tutkimusten mukaan merkittävästi yhteisymmärrys tavoitteista ja menetelmistä. Arjessa konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että vanhemmat ja kasvattajat ovat päässeet yhteisymmärrykseen lapsen yksilöllisestä hoito- ja kasvatussuunnitelmasta sekä muista lasta koskevista menetelmistä. Niiden pitäisi olla kirjallisesti muotoiltuja siten, että ne ovat selkeitä ja avattu arjen konkreettiselle kielelle. Näin vanhemmat ymmärtävät, että mitä tavoitteiden eteen tullaan konkreettisesti tekemään ja mitä heidän tulee tehdä niiden saavuttamiseksi kotona. Kasvattajan ja vanhempien tulisi välillä keskustella mitä kotona ja päiväkodissa on tehty tavoitteiden eteen ja kuinka asioissa on edetty. Merkittävä kokemus lapselle on se, että häntä hoitavilla aikuisilla on toimiva vuorovaikutus ja, että he pyrkivät yhteistyön avulla toimimaan hänen parhaakseen. (Kanninen & Sigfrids 2012, 136–137.) Laadukkaan vuorovaikutuksen avulla voidaan varmistua, että lapsi saa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tarvitsemansa tuen jos sellaiselle on tarvetta. Kasvatuskumppanuuden yksi tavoite onkin huomata lapsen mahdollinen tuen tarve kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella mahdollisimman varhain. Kun tuen tarve on huomattu aikaisessa vaiheessa, voi kasvattajat ja vanhemmat miettiä yhteistyössä strategioita lapsen tukemiseksi. (Stakes 2009, 32.)

Lapsen päivähoitoon siirtyminen on vanhemmillekin usein tunteikas kokemus, koska heillä saattaa olla omia kokemuksia ja muistoja päiväkodista, jotka vaikuttavat omiin tuntemuksiin. Vanhempien kokemukset ja tunteet vaikuttavat siihen, kuinka he pystyvät suhtautumaan lapsen päivähoiton aloitukseen ja tukemaan lastaan tässä suuressa muutoksessa. Usein vanhemmat eivät tiedosta kokemustensa vaikutuksia omaan toimintaansa, jolloin varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on merkittävä rooli tunteiden sanoittajana ja auki puhujana. Toiset vanhemmat tarvitsevat enemmän tukea tässä prosessissa kuin toiset. (Kanninen &

Sigfrids 2012, 134.) Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena onkin pyrkiä löytämään molemminpuolisen tiedonvaihdamisen tapa. Jo ennen varhaiskasvatuksen aloitusta vanhemmat ja työntekijät sopivat yhteisen ajan, jossa tarkoituksena on jakaa vanhempien kokemustietoa lapsestaan päiväkodin työntekijälle. Vanhemmat saadaan jo alussa mukaan varhaiskasvatukseen, kun heille annetaan mahdollisuus kertoa omista toiveistaan, peloistaan ja uskomuksistaan varhaiskasvatuksesta. Vanhemmat kokevat myös itsensä tasa-arvoisemmaksi suhteessa työntekijöihin, kun heidän näkemyksistään ja kokemuksistaan ollaan aidosti kiinnostuneita. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Arjen kasvatusta- ja hoitovastuun jakaminen helpottuu, kun kasvattajat ovat avoimessa vuoropuhelussa keskenään. Kun päiväkodin henkilökunta kertoo vanhemmille lapseen liittyviä asioita, joissa vanhemmat eivät ole olleet läsnä, kasvattaja mahdollistaa vanhemmille osallisuuden lapsen elämässä päiväkodissa. Työntekijöiden ja vanhempien keskinäinen luottamus luo vanhemmille turvallisen olon siitä, että lapsi on hyvässä hoidossa. Vanhempi voi luottaa, että lapsi kohdataan yksilönä sekä hänen tarpeensa kuullaan ja nähdään. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Vuoropuhelu on tärkeää, jotta voidaan käsitellä erilaisia mielipiteitä yhdessä vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Monien eri näkökulmien vaihtoehtoinen vertailu mahdollistuu, kun asioista puhutaan ja niitä pohditaan avoimesti. (Haapamäki 2000, 45.) Kasvatuskumppanuudessa vuoropuhelu päiväkodin henkilöstön ja vanhempien välillä mahdollistaa arjen tapahtumien ja vaikeiden asioiden puheeksi ottamisen. Kun luottamus luodaan jo päivähoitosuhteen alussa, niin vaikeista asioista puhuminen on helpompaa. Kun vanhempien ja päivähoidon henkilöstön näkemykset ja kokemukset eroavat toisistaan, tarvitaan jo aikaisemmin rakennettua luottamussuhdetta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.)

3.2 Ammatillinen kasvatuskumppanuus

Tavat työskennellä perheiden kanssa ovat muuttuneet aikojen saatossa. Aikaisemmin yhteistyötä on kuvattu seuraavin sanoin: asiantuntijalähtöinen, perhekeskeinen ja perheitä tukeva. Erilaiset tavat ohjaavat työntekijöiden näkemystä

lapsesta, perheestä, ammatillisesta roolista, yhteistyöstä ja ammatillisen avun luonteesta. Kasvatuskumppanuudessa pyritään perhelähtöisiin malleihin ja toisaalta kauemmaksi asiantuntijalähtöisestä mallista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.) Viime vuosina ajankohtaiseksi keskustelun aiheeksi on noussut perheiden erilaisuus. Päiväkodin ja perheiden yhteistyössä on otettava huomioon perheiden erilaiset arvot, elämäntilanteet ja lähtökohdat. Perheet tarvitsevat erilaista tukea kasvatustyössään eri aikoina ja eri elämäntilanteissa. Perheiden elämönhallinnan realiteetteja ja päivähoidon yhteistyön muotoa voidaan kuvata siten, että mitä heikommat elämönhallinnan realiteetit perheillä on sitä enemmän tukea ja ohjausta he tarvitsevat kasvatustyössään. (Hujala, Nivala, Parrila & Purtila 2007, 116–117.)

Kekkonen (2012, 51) toteaa kasvatuskumppanuuden olevan suhdetyötä, suhteiden synnyttämistä ja tuottamista sekä niiden ylläpitämistä. Monesti limittäin kulkevia suhde- ja vuorovaikutusulottuvuuksia ei kasvatusyhteistyössä voida aina erottaa. Kasvatuskumppanuus on asenne ja omaksuttu toimintamalli, joka ohjaa työntekijöiden ammatillisuutta. Taito laadukkaaseen kasvatuskumppanuuteen tulee hyvistä vuorovaikutustaidoista, oman toiminnan reflektoinnista sekä yhteisymmärrykseen pyrkimisestä. Siinä ei ole tarkoitus kadottaa työntekijän asiantuntemusta, vaan pyritään yhdessä vanhempien kanssa hyödyntämään molempien osapuolten tiedot ja taidot lapsen parhaaksi. Kumppanuudessa tulee ottaa huomioon, kuinka vanhempien ääni tulee kuulluksi vuoropuhelussa ammattilaisten kanssa. Sen perusta on molemminpuolinen kunnioitus ja vastuun jakaminen. Kasvatuskumppanuudessa vuorovaikutusta voisi kuvailla sanoilla kannattelevaisuus ja ratkaisukeskeisyys. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19.)

Kasvatuskumppanuus vaatii työntekijöiltä halua kehittyä ammatillisesti. Henkilöstön on tärkeää tarkentaa itselleen näkemystä vastuun ottamisesta, työn keskeisestä kohteesta ja laajentaa ajatteluaan asiantuntijalähtöisyydestä asiakaslähtöisyyteen. Jotta henkilöstö pystyisi kumppanuuteen vanhempien kanssa, tulisi heidän ymmärtää vanhempien kasvatuskäsityksiä. Kun henkilöstö ymmärtää vanhempien kasvatusmenetelmiä sekä kasvatuksen tavoitteita ja käsityksiä, se auttaa samalla työntekijöitä ymmärtämään vanhempien toimintaa, tunteita ja ajatuksia. (Kekkonen 2012, 43.)

Kekkonen (2012, 50) mainitsee, että päivähoidon työntekijöiden ja vanhempien välille muodostuu suhde aina, kun lapsi tulee päivähoitoon, mutta suhteen laatu vaihtelee. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden suhteiden ja roolien kehittämistä keskinäisessä yhteistyössä. Varhaiskasvattajat joutuvat muokkaamaan omaa ammatillista toimintaansa sellaiseksi, joka palvelee koko perhettä. Vanhemmille annetaan mahdollisuus olla suuressa roolissa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnittelussa. Päivähoidon henkilöstön tulee sitoutua tukemaan toiminnallaan kasvatuskumppanuuden toteutumista, esimerkiksi tukemalla keskinäistä kuulemistä, kunnioitusta, tasavertaisuutta ja dialogisuutta lasten ja heidän perheidensä kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18.) Työntekijöiden vastuulla on kehittää järkevästi suhdetta sekä aikuisiin että lapsiin. (Kekkonen 2012, 52).

Työntekijöiden ja vanhempien vuorovaikutukseen vaikuttaa erilaiset asiat, esimerkiksi kulttuurinen tausta, arvot sekä kuinka kulttuuriset uskomukset ja arvot kohtaavat vanhempien ja työntekijöiden välillä. Työntekijällä saattaa ilmetä vaikeuksia vanhempien kuulemisessa, jos hän ei osaa sivuuttaa omia kulttuurisia arvojaan. (Kekkonen 2012, 60.) Varhaiskasvatuksen ammattihenkilöstöllä voi olla haasteita maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden ohjaamisessa, koska heillä ei ole välttämättä yhteistä kieltä. Maahanmuuttajataustaisille järjestetään samanlaista varhaiskasvatusta kuin kantaväestön lapsille, mutta heidän kohdallaan tulee ottaa huomioon lapsen ja perheen kulttuurilliset ominaisuudet. Lapsella tulisi olla mahdollisuus kasvaa sekä oman kulttuurinsa edustajaksi että suomalaisen kulttuurin jäseneksi. Maahanmuuttajataustaisen lapsen kohdalla varhaiskasvatuksen tehtävä on tutustuttaa lasta suomen kieleen ja kulttuuriin sekä tukea sosiaalisia suhteita. Perheitä kohdatessa korostuu henkilöstön kulttuurillinen tuntemus sekä suhde- ja kohtaamistaidot. Haasteena on voi olla kohdata perheet yksilöinä eikä jonkin tietyn kulttuurin edustajana. Tärkeää on kertoa perheille suomalaisista varhaiskasvatuspalveluista ja keskustella heidän tarpeista ja toiveista. (Kivijärvi 2012, 247–249.)

Tärkeää kumppanuudessa on se, kuinka työntekijä oman osaamisensa välittää vanhemmille. Varhaiskasvattajan tehtävänä on lapsen liittyvien havaintojen, käsitysten, kokemusten, tiedon ja ymmärryksen jakaminen vanhemmille asialli-

sesti, arkisesti ja kunnioittavasti. Kasvattajan tulee tiedostaa vanhempien ainutkertainen tuntemus omasta lapsestaan. Työntekijän tulee mahdollistaa oman toimintansa ja puhutavan kautta, että vanhempien tiedot, näkemykset sekä ratkaisuehdotukset tulevat kuulluksi ja otetuksi huomioon varhaiskasvatuksessa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 19–20.) Luottamus on tärkeää vanhempien ja työntekijöiden välisessä suhteessa. Vanhempien mukaan työntekijöiden tulee olla heihin yhteydessä ja työntekijöiden tulee olla valmiita keskustelemaan vanhempien kanssa kysymyksistä, jotka liittyvät vanhemmuuteen. Vanhemmat odottavat myös työntekijän luovan lapsen kontaktin. (Kekkonen 2012, 52.)

Vanhempien kokemus ammatilaisen suhtautumisesta on merkittävässä roolissa kasvatuskumppanuudessa. Työntekijöiden tulisi löytää sellainen vuorovaikutuksen tapa perheiden kanssa, josta välittyy arvostusta, välittämistä ja avointa kiinnostusta lasta ja hänen kasvuympäristöään kohtaan. Avoimuus tarkoittaa sitä, että kasvattaja on oikeasti kiinnostunut vanhempien kasvatustavoista vaikka ne eroaisivatkin kasvattajan omista näkemyksistä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 134–135.)

3.3 Haasteet kasvatuskumppanuudessa

Kasvatuskumppanuuden toteuttaminen ei ole kasvattajille välttämättä aina helppoa. He saattavat kokea kielteisiä tunteita vanhempia kohtaan tai yhteydenpito vanhempiin koetaan haastavana ja siihen liittyy negatiivisia tunteita. (Laru, Riihonen & Tuukkanen 2013, 47–48.) Kasvatuskumppanuus on käsitteenä haastava, koska kumppanuus käsitteenä pohjautuu vapaaehtoisuuteen. Päiväkodin työntekijät ja vanhemmat eivät voi kuitenkaan valita, että kenen kanssa he työskentelevät. Kasvatuskumppanuudessa korostetaan tasavertaisuutta, mutta voivatko työntekijät ja vanhemmat olla täysin tasavertaisessa asemassa keskenään. Suhde vanhempiin ei voi olla tasavertainen, koska asiantuntijatiellä on sosiaali- ja terveyspalveluissa ollut luja rooli. (Kalliala 2012, 93.) Kasvattajat kokevat, että kasvatuskumppanuuden haasteisiin liittyy vanhempien negatiivinen suhtautuminen päivähoitoa kohtaan. Myös liian vaativat tai liian välinpitämättömät vanhemmat koetaan haastavina. Vanhempien suunnalta tu-

leva kasvattajien mielestä turhalta tuntuva työtapojen arvostelu ja kasvatukselliset erimielisyydet koetaan esteenä kasvatuskumppanuuden syntymiselle. Monet kasvattajat ovat huolissaan vanhemmuudesta joissakin perheissä sekä lasten ongelmien kieltäminen ja ehdotetun avun torjuminen herättävät negatiivisia tuntemuksia. (Laru, Riihonen & Tuukkanen 2013, 47–48.)

Vanhempi ei tunnu kiinnostuneelta päivän tapahtumista tai lapsestaan. Tulee turtunut olo, kun on valmiiksi miettinyt mitä lapsen päivästä haluaa kertoa ja vanhempi ei reagoi mitenkään. (Laru, Riihonen & Tuukkanen 2013, 47–48.)

Lapsen etu on varhaiskasvatuksessa aina etusijalla ja lapsen kasvua ja kehitystä pyritään tukemaan mahdollisimman monipuolisesti. Perhe voi kuitenkin kokea lapsen tarpeet hyvin eri tavalla kuin kasvattajat eikä näin ollen osaa arvostaa varhaiskasvatuksen panosta lastaan kohtaan. Vanhemmat jopa joissakin ääritapauksissa pyrkivät aktiivisesti tai passiivisesti estämään ja vastustamaan kasvattajien toimintaa. Kun lapsella on erityistarpeita, voi joidenkin vanhempien olla haastavaa hyväksyä niitä, jolloin vanhemmat voivat kieltäytyä keskustelemasta koko asiasta. Vuorovaikutuksen ongelmat voivat johtua molemminpuolisesta heikosta kommunikaatiosta, jostakin syystä vanhemmat eivät uskalla tai halua ottaa asioita puheeksi ja varhaiskasvattajat tekevät omat johtopäätöksensä omien näkemyksiensä pohjalta, koska vanhemmat eivät tuo omia näkemyksiään esille. (Laru, Riihonen & Tuukkanen 2013, 48–50.) Vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden pitää toimia ongelmatilanteissakin kasvatuskumppanuuden mukaisesti, jotta lapsen hyvinvointi mahdollistuu. (Suomen Vanhempainliitto 2014).

3.4 Vanhempien osallisuus

Vanhempien osallisuuden lisäämisestä on varhaiskasvatuksessa keskusteltu yleisesti. Lasten vanhemmille tulisi tarjota mahdollisuus keskustella oman lapsensa varhaiskasvatuksesta ja kannustaa keskustelemaan muiden vanhempien kanssa varhaiskasvatusyksikön toiminnasta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.) Kasvatuskumppanuuden yksi tavoite on vanhempien välisen yhteistyön edistäminen. Samassa hoitopaikassa käyvien lasten vanhempien kannattaisi tutustua

toisiinsa. Muilta vanhemmilta voi saada tukea pulmatilanteisiin, koska elämäntilanteet ovat samankaltaiset. (Suomen Vanhempainliitto 2014.) Vanhempien tulisi antaa myös vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua varhaiskasvatuksen arviointiin. Osallisuuden kautta perheiden asiakkuus voidaan nähdä uudelleen määriteltynä. Perheen tehtävänä on kuitenkin lopulta määritellä lapsensa varhaiskasvatuksen tarve. Vanhempien osallisuuden mahdollistaminen on henkilöstön vastuulla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.)

Vanhemman kasvatusoikeus lapseensa ei katoa, vaikka hän ei olekaan läsnä päivähoidon arjessa. Oikeus osallisuuteen lapsensa varhaiskasvatuksesta säilyy. Osallisuus vanhemman osalta tarkoittaa konkreettista osallistumista ja toimimista lapsen varhaiskasvatuksessa. Konkreettisen toiminnan lisäksi tavoitteena on lisätä vanhempien tunnetta osallisuudesta ja sitouttaa heitä osaksi lapsensa varhaiskasvatusta. Jotta vanhemmat saataisiin vahvasti osaksi kasvatusta, tarvitaan kasvattajilta aloitekykyä ja vastavuoroisuutta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25–26.)

Vanhemmille tulisi antaa mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Vanhemmille tulisi järjestää tilaisuuksia, jossa heillä on mahdollisuus sanoa mielipiteensä lapsensa, päiväkotiryhmän, päiväkodin ja kunnan varhaiskasvatussuunnitelmista ja ottaa heidät mukaan vaikuttamaan niiden sisältöön. Vaikuttaminen suunnitteluun voi olla muun muassa kasvattajien ja vanhempien välistä keskustelua arvoista, käsityksistä ja menetelmistä. Vanhempien osallistumisen kautta saadaan esiin myös näkemyksiä, millaista on hyvä ja toimiva yhteistyö. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.) Kekkonen (2012, 57–58) toteaa, että vuoropuhelun pohjautuessa kunnioitukseen ja kuulemiseen vanhempien ja työntekijöiden välillä, rohkaistuvat vanhemmat kertomaan lapsen kehityksestä ja oppimisesta enemmän. Kun vanhemmat ja työntekijät ovat luoneet kasvatuskumppanuuden, joka perustuu sitoutumiseen molemmiin puolin, aletaan rakentaa yhteisymmärrystä lapsen varhaiskasvatuksesta ja sen suunnittelusta sekä toteuttamisesta. Päivähoidossa tehdyn tutkimuksen mukaan (Koivula 2004, 82) suurin osa vanhemmista on halukkaita olemaan mukana lapsensa varhaiskasvatuksen suunnittelussa toteutuksessa ja arvioinnissa. Kuitenkaan kaikki per-

heet eivät ole samanlaisia, joten tarvitaan keinoja, joilla myös vähemmän aktiiviset perheet saataisiin mukaan toimintaan.

Vaihtoehtoja, kuinka vanhempi voi olla osallisena varhaiskasvatuksessa on monia esimerkiksi vanhempi voi osallistua kasvatustilaisuuksiin, vanhempainiltoihin, juhlien sekä tapahtumien järjestämiseen. Vanhempi osallistuu jo huomaamattaan lapsen rutiineihin päivähoitossa, muun muassa haku- ja vientitilanteissa. Jotta toimintaan osallistuminen vahvistuisi, tulee vanhempien omaloitteiselle tekemiselle ja keskustelulle olla tilaa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Tärkeää vanhempien osallisuudessa on kokemuksellinen puoli, tunne kuuluvuudesta lapsensa varhaiskasvatusyhteisöön. Tunnepohjaisen sitoutumisen, merkityksellisen kohtaamisen ja vastavuoroisen tiedonkautta syntyy kokemuksellinen osallisuus. Osallisuuden tunne on syvällistä, joka pohjautuu ihmisen oman identiteetin kokemukseen tai yhteisöön kuuluvuuden tunteeseen sekä mahdollisuudesta olla vaikuttamassa yhteisön asioihin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 27.) Osallisuus liittyy vahvasti tunteisiin ja niiden avulla ihmiset ovat yhteydessä toisiinsa. Tunteet liittyvät lähes kaikkeen ihmisten toimintaan, ne ohjaavat toiminnan säätelyä ja tarkkaavaisuutta sekä emotionaalisia suhteita. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus ovat tärkeässä osassa kasvatusvuorovaikutusta sekä osallisuutta. (Karila ym. 2006, 9.) Osallisuus on myös sitoutumista ja vastuunottamista seurauksista. Lähtökohtana osallisuudessa ovat kokemusten ja tiedon vaihtaminen ja jakaminen. Osallisuutta voidaan pitää oikeutena, jonka synnyssä on merkittävässä roolissa vanhempien ja varhaiskasvattajien vuorovaikutus. (Kaskela & Kekkonen 2006, 27.)

4 Vuorovaikutus kasvatuskumppanuudessa

Vuorovaikutus on yhden määritelmän mukaan ihmisten välistä jatkuvaa ja tilannesidonnaista prosessimaista tulkintaa. Siihen liittyy tärkeiden asioiden viestittäminen muille ja heihin vaikuttaminen sekä yhteyden luominen toisiin ja palaut-

teen saaminen omasta toiminnasta. (Vilen, Leppämäki ja Ekström 2002, 19–21.) Vuorovaikutus linkittää toisiinsa lapsen erilaiset kasvatusympäristöt, kuten kodin ja päivähoidon. Siten sen avulla voidaan luoda lapselle eheä kasvu ympäristö. (Karila 2006, 91.)

Vuorovaikutus on sanallista tai sanatonta viestintää. Sanatonta viestintää ovat esimerkiksi eleet ja ilmeet. Sanallinen viestintä on puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä niiden ymmärtämistä. Sanaton ja sanallinen viestintä voivat olla joskus ristiriidassa keskenään, jolloin viestinnän tulkinta vaikeutuu. Aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa korostuu usein sanallinen viestintä, mikä johtuu aikuisen laajasta sanavarastosta ja sanojen monivivahteisesta käytöstä. Lapset kiinnittävät enemmän huomiota kokonaisvaltaiseen viestintään, esimerkiksi lapsi havaitsee helposti ristiriitoja sanallisessa ja sanattomassa viestinnässä. (Vilen, Leppämäki ja Ekström 2002, 19–21.)

Vuorovaikutuksessa vaihdetaan erilaisia merkityksiä. Vuorovaikutukselliseen yhteisymmärrykseen vaikuttaa itseilmaisun, kielen ja vuorovaikutteisen viestinnän ymmärtäminen. Ihmisen vuorovaikutukseen ja sanojen merkityksiin vaikuttavat hänen kulttuurinsa, kehitysvaiheensa ja sukupuolensa. (From & Koppinen 2012, 26.) Vuorovaikutus on tärkeä osa varhaiskasvattajien työtä. Kasvatusalan ammattilaisten on tärkeää tiedostaa vuorovaikutuksen taso arjen tilanteissa. Usein vuorovaikutuksesta saatetaan puhutaan pinnallisesti, esimerkiksi kemioiden kohtaamisena tai kohtaamattomuutena. Vuorovaikutusta tulisi tarkastella enemmän eri tasojen, kuten yksilön, ryhmän ja kulttuurin kautta. (Karila ym. 2006, 8.)

Kasvatuskeskustelut ovat oleellisia vanhempien ja työntekijöiden kasvatuskumppanuuden kehittymisen ja syventymisen kannalta. Keskustelut muokkaavat kumppanuussuhdetta. Karila on tehnyt tutkimuksen, jossa hän tarkasteli vanhempien ja päivähoidon ammattilaisten kasvatuskeskusteluja. Keskusteluissaan vanhemmat ja työntekijät tuovat esille kokemuksiaan lapsesta, kasvatuksesta ja päivähoidon käytännöistä. Tärkeää kasvatuskumppanuuden kehittämisessä on tyyli, jolla keskustelukumppanit kuulevat toisiaan ja tulkitsevat viestejä. Tutkimuksessa ilmeni, että työntekijät johtivat keskusteluja omista lähtökohdis-

taan käsin. Työntekijöillä oli enemmän keskusteluaikaa ja he päättivät aiheet. Vanhempien rooliksi jäi täydentää keskustelua sekä myötäillä näkemyksiä. Jos halutaan kehittää keskustelukäytäntöjä kumppanuuden suuntaan, se vaatii keskustelun sisällön ja kulun huomioimista. Syvälinen kumppanuus ei muodostu vain niin, että tietoa vaihdetaan ja välitetään. Siihen tarvitaan myös yhteisiä tulintoja ja yhdessä tehtyjä päätöksiä. (Karila 2006, 107–108.)

4.1 Ammatillinen vuorovaikutus

Ammatilliselle vuorovaikutukselle on useita määrittelytapoja. Se voi olla tiedon hankkimista, asioiden eteenpäin viemistä, vaikuttamista sekä jakamista. Ammatillinen vuorovaikutus on viestimistä sanoilla, ilmeillä ja eleillä. Vuorovaikutus voi esimerkiksi olla toiminnan havaitsemista, kuten lapsien leikkimistä. Vuorovaikutus voi myös olla musiikin, kuvien tai muunlaisen luovan toiminnan avulla viestimistä. (Vilen ym. 2002, 21.) Ammatillisella on aina päävastuu vuorovaikutuksesta. Vuorovaikutusvastuu kuuluu ammatillaisen työhön, joten vuorovaikutuksen syntymiseen ei pitäisi vaikuttaa vastapuolen taidot. Ammatilainen kohtaa päivittäin erilaisia ihmisiä eri rooleissa, esimerkiksi vanhempia ja muita eri alojen ihmisiä. (Kiesiläinen 2004, 80.)

Ammatillinen vuorovaikutus vaihtelee käsitteenä, mutta tavoite on yleensä sama. Tavoitteena on ihmisen kuunteleminen ja tukeminen jo olemassa olevien voimavarojen kautta sekä auttaa häntä päivittäisten elämänsä ongelmien ratkaisemisessa. Tavoitteena on lisäksi edesauttaa yksilöä kokemaan voimaantumista. Ammatillisessa vuorovaikutuksessa on tärkeää kokea yhdessä sekä jakaa kokemuksia. Vuorovaikutuksellinen tukeminen on yksilöllistä. Välillä se vaatii paljon perehtymistä asiakkaaseen ja hänen elämäntilanteeseensa, mutta joskus riittää hetken empaattinen kuuntelu sekä muutama rohkaiseva sana. (Vilen ym. 2002, 23–24.)

Kasvattajalta vaaditaan vähintään riittävän hyviä dialogitaitoja, joita ovat Kannisen & Sigridsin (2012, 135–136) mukaan kyky käsitellä omia tunteitaan, kyky kuunnella ja puhua sekä kyky nähdä taustalla vaikuttavia voimia ja tunteita. Ky-

ky käsitellä omia tunteitaan tarkoittaa sitä, että kasvattaja tiedostaa omien tunteidensa vaikutuksen itseensä ja pystyy toimimaan tunteistaan huolimatta ammatillisesti. Varhaiskasvattajien olisi hyvä opetella aitoa ja empaattista kuuntelemista, koska aito kuunteleminen ei ole helppoa. Ilman harjoittelua kasvattaja voi kuulla omat ennako-oletukset oikean sanoman sijaan. Kyky puhua kuulos-
taa helpolle, mutta ei sitä välttämättä ole. Joskus voi olla haastavaa valita sanoja niin, ettei loukkaa toista. Kasvattajan kannattaa käyttää minä-viestiä, joka osoittaa, että kysymyksessä on hänen oma näkemyksensä tai kokemuksensa, eikä tarkoituksena ole tuomita viestin vastaanottajaa. Kyky nähdä taustalla vaikuttavia voimia ja uskomuksia tarkoittaa sitä, että kasvattaja ymmärtää, että dialogin kautta asia voi muuttua aivan erilaiseksi kuin hän on ensin olettanut. Hänen on siis oltava valmis muuttamaan näkemystään ja eläytymään niin lapsen, vanhemman kuin omiin tuntemuksiinsa.

Varhaiskasvattajalle empaattisuus on tärkeä osa ammattitaitoa. Kun kasvatuskumppanuus toimii, kasvattaja voi tuntea empaattisuutta vanhempia kohtaan ja havaita lapsen ja vanhemman arjesta positiivisia samaistumisen kohteita. Kun puhutaan samaistuvasta ymmärtämisestä, tarkoitetaan tiedon kautta käsittämistä ja ennen kaikkea tunteiden tarttumista. Samaistuva ymmärtäminen voi muuttua myös ongelmalliseksi, jos työntekijä samaistuu liiaksi perheen kokemuksiin, jolloin auttaminen voi olla enää vaikeaa. Työntekijä voi alkaa toimia enemmän omien tunteiden kuin järjen kautta. Tunteista ei ole työntekijälle haittaa, kunhan hän itse tiedostaa niiden vaikutuksen toimintaansa. Tilanteet, joissa koetaan paljon tunteita, ovat henkisesti raskaita, mutta monesti myös kasvattajat oppivat niiden kautta itsestään uusia puolia. Tunteita ei voi välttää ihmisten kanssa työskennellessä ja sopiva määrä välittämistä, luottamusta ja toivoa antaa vahvan pohjan onnistuneelle vuorovaikutukselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 29–30.)

Haastavat vuorovaikutustilanteet nostavat usein esille kasvattajan omia arvoja, asenteita, olettamuksia ja tunteita. Niiden kautta tulleet omat kokemukset auttavat kasvattajia pitämään omat tunteensa erillään vanhempien tarinoista ja tunteista. Selkeän rajan vetäminen kasvattajan ja tunteiden välille, auttaa pitämään tunteet erillään. Kasvattajan empaattinen suhtautuminen osoittaa, että kaikilla

on oikeus tuntea, kokea ja olla olemassa omalla tavallaan. Tunteiden tunteminen ja vastaanottaminen on tärkeä osa ihmisyyttä. Siksi hyvään ja toimivaan vuorovaikutukseen tarvitaan osaksi myös omien ja toisten tunteiden tunnistamista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 30–31.) Kekkonen (2012, 58) toteaa empatian olevan kyky reagoida sekä rekisteröidä ihmisen tunneviestiin. Empatiassa ihminen tulkitsee vastapuolen viestejä sekä kokemuksia havaintojensa avulla sekä omien muistojensa, elämäkokemusten, osaamisen ja teorian tiedon kautta.

4.2 Viestintä kasvatuskumppanuudessa

Viestintä on oleellinen osa vuorovaikutusta sekä tärkeää sosiaalisten taitojen kannalta. Ihmisillä on erilaisia tapoja viestiä asioita, esimerkiksi sanaton viestintä. Jotta viestintä toimisi sujuvasti, siihen tarvitaan tiettyjä edellytyksiä. Niitä ovat esimerkiksi kuuntelu, keskustelu, tilanteeseen pysähtyminen ja asiayhteyden ymmärtäminen. Myös tunteiden tunnistaminen on tärkeää. Viestintä on prosessi, joka alkaa siitä, että ihmisellä on jokin ajatus mielessään ja hän haluaa kertoa sen toisille. Jokainen tulkitsee viestinnän tavallaan ja eri ihmiset voivat tulkita saman viestin eri tavalla. Siihen kuinka tulkitsemme viestit, vaikuttavat muun muassa aiemmat kokemukset ja persoonallisuus. Puhuja voi tiedostamattaan lähettää ristiriitaisia viestejä, esimerkiksi ilmeidensä kautta. (ENO-hanke 2012.)

Tehokas viestintä helpottaa perheitä ja päiväkodin työntekijöitä jakamaan tärkeitä tietoja lapsesta. Perheet jakavat tietojaan tehokkaasti päiväkodin työntekijöiden kanssa, kun he tuntevat tulevansa kuulluiksi ja ymmärretyiksi. Työntekijät ja perheet hyötyvät säännöllisestä ja tehokkaasta viestinnästä toistensa kanssa. Säännöllisen viestinnän avulla päiväkodin työntekijät tietävät mitä lasten kotielämässä tapahtuu ja he saavat luotua syvemmän kokonaiskuvan lapsesta. (Kids Matter 2014, 4.) Karila (2006, 103) kirjoittaa, että kasvatuskumppanuuden tukemisessa on tärkeää päivittäisten tulo- ja lähtötilanteiden käytännöt. Varsinkin omatoimisempien lasten kohdalla jää vähemmälle vanhempien ja työntekijöiden keskustelu, jolloin voi käydä niin, että päivittäinen kuulumisten vaihto jää pois. Tämä voi johtaa siihen, että keskusteluja käydään vain haasteiden ilmetessä. Yhteistyö ja vuorovaikutus voi helposti muuttua negatiivispainotteiseksi.

Opinnäytetyössämme viestintä vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välillä on tärkeässä roolissa, jotta viestit kulkisivat perheiden ja päiväkodin välillä risti-riidattomasti. Opinnäytetyömme näkökulmasta tehokas ja luotettava viestintä ovat tärkeitä kasvatuskumppanuuden rakennusosia.

Vanhempien osallisuuden kannalta merkittävässä roolissa on tiedon saaminen. Jo ennen asiakkuutta tiedon saamisella on suuri merkitys vanhemmille, mutta sen merkitys kasvaa yhä, kun perhe siirtyy varhaiskasvatuksen asiakkaaksi. Päivähoidossa on jo kauan aikaa ollut voimakas tiedottamisen kulttuuri ja vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatuspalveluista, yksikön toiminnasta ja erilaisista tapahtumista. Tiedottaminen jää usein varhaiskasvatuksessa yksipuoliseksi, jolloin vanhemmat ovat lähinnä tiedon vastaanottajina. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

5 Aikaisemmat tutkimukset

Kasvatuskumppanuudesta on viime vuosina tehty paljon erilaisia tutkimuksia ja opinnäytetöitä niin työntekijöiden kuin vanhempien näkökulmasta. Yksi tällainen tutkimus on Marjatta Kekkosen (2012) tekemä väitöskirja: Kasvatuskumppanuus puheena – Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Kekkonen analysoi väitöskirjassaan millaisia diskursiivisia puhetapoja varhaiskasvatuksen henkilöstö käyttää rakentaessaan kasvatuskumppanuutta. Tutkimuksessa on käytetty laadullisia menetelmiä ja se tehtiin yhdessä eteläsuomalaisessa päiväkodissa. Väitöskirjassa tavoitteena oli selvittää, millaiset yhteistyön tulkinnat voidaan lukea kasvatuskumppanuudeksi. Kekkonen on rajannut väitöskirjansa varhaiskasvattajien kuvauksiin ja puheen tulkintoihin, joita hän on tehnyt lapsen päivähoiton aloituksen yhteydessä. Väitöskirjassa aineisto rajautui työntekijöiden puheesta ilmenevien uskomusten, käsitysten, tulkintojen, näkökulmien ja puhetapojen analyysiin. Kekkonen esittelee väitöskirjansa tuloksissa työntekijöiden puheesta nousseita teemoja, joita ovat sosiaaliset suhteet, varhaiskasvatuksen kotikäynti, kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksen palveluneuvotteluina ja kasvatuskumppanuus suhteita luovana kommunikaationa.

Sirviö (2014) on tehnyt opinnäytetyön: Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päivähoitossa – vanhempien näkökulma. Opinnäytetyössä käsitellään kasvatuskumppanuuden toteutumista päiväkodin arjessa vanhempien näkökulmasta sekä omahoitajuutta. Sirviö käyttää opinnäytetyössään laadullisen tutkimuksen menetelmiä, aineiston hän keräsi ryhmähaastattelulla. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda vanhempien näkökulma kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkodin henkilökunnalle. Sirviö nostaa opinnäytetyössään keskeisiksi huomioiksi, että vanhemmat kokivat tiedon saannin lapsensa päivästä tärkeänä. Keskeistä oli myös, että molemmat kasvatuskumppanuuden osapuolet olivat sitoutuneet työhönsä, vanhemmat olivat tyytyväisiä, että perheille oli järjestetty vuoden aikana yhteisiä tapahtumia, jotta perheet voivat tutustua paremmin toisiinsa. Haastatteluissa tuli ilmi, että vanhemmat kokivat yhteisten tapahtumien tukevan kasvatuskumppanuutta. Vanhemmat olivat enimmäkseen tyytyväisiä kasvatuskumppanuuteen, mutta kehittämiskohteiksi nostettiin palautekeskustelujen lisääminen henkilökunnan taholta ja viestinnän parantaminen. Vanhemmat toivoivat myös enemmän yhteistä toimintaa muiden päiväkodin perheiden kanssa.

Suvi Salovaara (2008) on tehnyt Pro gradu -tutkielman Tampereen yliopistossa. Hänen gradunsa on nimeltään Kasvatuskumppanuutta ja jaettua asiantuntijuutta - Lastentarhanopettajien käsityksiä vanhempien asiantuntijuudesta. Tämän tutkimuksen tiedot on hankittu fenomenografisten haastatteluiden avulla. Tutkimuksesta selviää lastentarhanopettajien käsitykset vanhempien asiantuntijuudesta varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen mukaan asiantuntijuudella on erilaiset lähtökohdat, mutta vanhempien ja lastentarhanopettajien asiantuntijuutta pidetään tasavertaisina. Lastentarhanopettajien käsitysten mukaan heillä on yleistietoa lapsista ja vanhemmilla on asiantuntijuutta omista lapsistaan.

Helsingin yliopistossa on tehty Pro gradu -tutkielma, jonka on tehnyt Maarit Mäntä (2013). Työn nimi on Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatustyössä - Tutkimus varhaiskasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppanuutta koskevasta haastattelupuheesta. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten varhaiskasvatuksen ammattilainen näkee vanhempien kanssa tehtä-

vän yhteistyön, kun ammattilaisen toimintaa ohjaa kasvatuskumppanuus- käsite. Tutkimus oli tehty ryhmähaastatteluiden avulla.

6 Opinnäytetyön lähtökohdat

6.1 Toimipaikka

Opinnäytetyömme toimipaikka oli yksityinen päiväkotini nimeltä Päiväkotini Oskari, josta kaupunki/kunnat ostavat päivähoitopalveluja. Päiväkodilla on oma varhaiskasvatussuunnitelma, jonka taustalla on Joensuun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Päiväkodin toiminnassa painotetaan musiikkia ja kädentaitoja. (Paakkunainen 2013.)

Koska päiväkotini on pieni, lasten vanhemmat tulevat työntekijöille tutuksi. Työntekijät keskustelevat vanhempien kanssa päivittäin lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Päiväkotini järjestää vanhempainillan kahdesti vuodessa, jossa käsitellään yleisiä asioita sekä vanhemmilta nousseita teemoja. Siellä järjestetään vuosittain perheille myös joulun- ja kevätjuhla. Joka syyskuu jokaisen lapsen vanhemmille järjestetään varhaiskasvatuskeskustelu, jossa päivitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja keskustellaan lapseen liittyvistä asioista. Vanhemmilla on myös mahdollisuus pitkin vuotta ns. vanhempainvartiin, jos he kokevat tarvetta keskustella päiväkodin työntekijöiden kanssa. (Paakkunainen 2013.)

6.2 Tavoitteet

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä. Valitsimme kasvatuskumppanuuden tukemisen keinoksi toiminnallisen tapahtuman, jonka järjestämisen idea lähti päiväkodista ja heidän tarpeistaan. Kasvatuskumppanuus on valtakunnallisesti ajankohtainen aihe, koska siitä on tehty paljon tutkimuksia viime vuosina. Kasvatuskumppanuus on tärkeä osa varhaiskasvatuksen arkea.

Päiväkodin työntekijät halusivat, että toteuttaisimme yhteistapahtuman kaikille päiväkodin perheille. Vaikka opinnäytetyömme tavoitteena oli kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä, toiminnallinen tapahtuma suunnattiin koko perheelle. Toiminnallinen tapahtuma on yksi keino tukea kasvatuskumppanuutta. Halusimme osallistaa ja aktivoida perheitä osallistumaan mukaan yhteiseen toimintaan. Kysyimme vanhemmilta ja työntekijöiltä kasvatuskumppanuuden nykytilasta sekä ideoita tulevaan tapahtumaan etukäteen. Tapahtuman avulla pyrimme aktivoimaan perheitä tutustumaan toisiinsa ja päiväkodin työntekijöihin paremmin. Kasvatuskumppanuudessa merkittävässä roolissa on avoin vuorovaikutus, jota pyrimme tapahtuman avulla tukemaan.

Talviriehan avulla tuimme ja vahvistimme päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välistä yhteistyötä. Suunnittelimme talviriehaan sisällön, joka tuki yhteistyön ja vuorovaikutuksen kehittymistä. Toteutimme talviriehan niin, että päiväkodin työntekijät olivat tasavertaisessa asemassa perheiden kanssa, joten me otimme vetovastuun talviriehan toteutuksessa. Talviriehassa keskeistä oli, että kaikilla oli hauskaa yhdessä.

7 Opinnäytetyön toimintaprosessi

7.1 Prosessin vaiheet

Opinnäytetyössämme seurasimme toimintatutkimuksen prosessin vaiheita. Toimintatutkimuksessa tietoa luodaan käytännön kehittämiseksi. Tutkimuksessa tutkitaan ihmisten toimintaa ja kehitetään uusia käytäntöjä tai parannetaan jo olemassa olevia käytäntöjä. Toimintatutkimus kohdistuu sosiaaliseen toimintaan, joka on tiiviisti yhteydessä ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Toimintatutkimukseen liittyy vahvasti syklisyys. Siinä toistuu sama kaava, joka alkaa suunnitelmasta ja jatkuu toiminnan kautta havainnointiin, jota reflektoidaan. Reflektoinnin jälkeen tehdään uusi parempi suunnitelma, jonka jälkeen sykli alkaa

alusta. Tutkimus muodostuu useista kokeilun ja tutkimuksen jaksoista, jonka avulla kehitetään toimintaa yhä paremmaksi. (Heikkinen 2006, 16–20.)

Toimintatutkimuksessa sama sykli usein toistuu, mutta me toteutimme syklin vain yhden kerran. Toteutimme syklin vain kerran, koska ajallisesti sen toteuttaminen useamman kerran olisi ollut mahdotonta. Havainnollistimme kuvion kautta oman prosessimme etenemistä (kuvio 2). Kuvio on tehty toimintatutkimuksen spiraalin vaiheita mukailleen.

Päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välisen yhteistyön tukeminen

1. vaihe Alkutilanne ja tapahtuman suunnittelu

Teoriakirjallisuus

Keskustelu
työntekijöiden kanssa

Haastattelu
ja kyselyt

Haastattelun
ja kyselyiden
analysointi

2. vaihe Talvirieha

Lasten osallistuminen talviriehan valmisteluun

Toiminnalliset menetelmät

- Liikunta leikit ja – pelit
- Sadutus
- Kuvallinen työskentely

3. vaihe Talviriehan merkitys

Vanhempien
ja työntekijän
palaute

Tutkimuspäiväkirja

Tapahtuman
merkitys

4. vaihe Talviriehan arviointi

Tutkimuspäiväkirja

Opinnäytetyön
pohdintaa

Kuvio 2. Toimintatutkimuksen prosessi (Heikkinen, Kiilakoski, Rovio 2006, 81). Olimme aluksi yhteydessä eri päiväkoteihin opinnäytetyön aiheen vuoksi. Tiedustelimme mahdollisia opinnäytetyön tarpeita ja toiveita. Päiväkoti Oskari vastasi, että heillä olisi tarvetta perheen ja päiväkodin yhteiselle tapahtumalle. Kiinnostuimme asiasta ja päiväkodin työntekijöiden kanssa keskustelemalla päätimme opinnäytetyön aiheeksemme kasvatuskumppanuuden tukemisen toiminnallisen tapahtuman avulla. Lopullinen opinnäytetyömme aihe oli nimeltään kasvatuskumppanuuden tukeminen Päiväkoti Oskarissa toiminnallisten menetelmien avulla

Toimintatutkimuksen syklin ensimmäinen vaihe on suunnittelu. Käytämme opinnäytetyössämme siitä nimitystä alkutilanne ja tapahtuman suunnittelu. Aloitimme suunnittelun etsimällä aiheesta löytyvää kirjallisuutta. Päätimme ottaa opinnäytetyön keskeisiksi käsitteiksi varhaiskasvatuksen, kasvatuskumppanuuden ja vuorovaikutuksen kasvatuskumppanuudessa. Teimme päiväkodin yrittäjän kanssa toimeksiantosopimukset (liite 1) ja tutkimusluvan. Taustateorian ja päiväkodin työntekijöiden kanssa käydyn keskustelun pohjalta laadimme vanhemmille saatekirjeen (liite 2) ja kyselyn (liite 3), jolla kartoitimme kasvatuskumppanuuden nykytilaa. Kuvasimme kyselyssä kasvatuskumppanuutta sanoin yhteistyö ja vuorovaikutus. Valitsimme nämä käsitteet, koska ne ovat helpommin ymmärrettävissä kuin ammattisanasto. Käsitteet ovat myös keskeisiä kasvatuskumppanuudessa. Työntekijöille teimme samojen kysymysten pohjalta haastattelurungon (liite 4). Haastattelun ja kyselyiden avulla saimme tietoa kasvatuskumppanuuden tämänhetkisestä tilanteesta, toiveista ja mahdollisista tarpeista. Keskeistä toimintatutkimuksessa on osallistaa mahdollisimman monia tutkimukseen liittyviä henkilöitä. (Heikkinen 2006, 20–32). Kyselyt palautettiin palautuslaatikkoon, joten vastaajat pysyivät anonyymeinä.

Teoriatiedon, haastattelun ja kyselyiden pohjalta suunnittelimme toimintapäivän. Teimme suunnitelman, jossa oli avattuna toimintapäivämme sisältö ja siihen asetamme tavoitteet. 30.1.2014 kävimme Päiväkoti Oskarissa viemässä kutsukirjeet (liite 5) talviriehaan vanhemmille lähetettäväksi sekä keskustelemassa työntekijöiden kanssa tapahtuman sisällöstä.

Toimintatutkimuksen toinen vaihe on toiminta. Opinnäytetyössämme käytämme siitä nimitystä Talvirieha, koska toiminnallinen tapahtuma oli sen niminen. Toisen vaiheen alussa kävimme 6.2.2014 päiväkodissa, jolloin lapset saivat osallistua etukäteen talviriehan valmisteluun ja lasten tekemiä tuotoksia hyödynnettiin talviriehassa. 13.2.2014 järjestettiin talvirieha kaikille perheille ja päiväkodin työntekijöille. Talvirieha koostui toiminnallisista harjoituksista, joita olivat liikunaleikit ja –pelit, sadutus ja kuvallinen työskentely.

Toimintatutkimuksen kolmantena vaiheena on havainnointi, josta käytämme opinnäytetyössämme nimitystä Talviriehan merkitys. Keräsimme talviriehaan osallistuneilta perheiltä ja työntekijältä palautetta palautekyselyn (liite 6) muodossa. Kokosimme päiväkodin työntekijöille koosteen Talviriehan toiminnallisista harjoituksista (liite 7), jotta he voivat halutessaan hyödyntää niitä. Kirjoitimme koko opinnäytetyöprosessin ajan tutkimuspäiväkirjaa, jonne olemme kirjanneet tekemämme havainnot ja ajatukset. Käytimme tutkimuspäiväkirjan havaintoja, kun arvioimme talviriehan merkitystä vanhempien ja päiväkodin yhteistyöhön. Tutkimuspäiväkirjan havaintoja käytettiin oman reflektiomme tukena. Arvioimme prosessissa vanhempien ja päiväkodin välistä yhteistyötä ennen ja jälkeen tapahtumaa. Reflektointi onkin toimintatutkimuksen syklin viimeinen vaihe, josta käytämme opinnäytetyössämme nimitystä Talviriehan arviointi.

7.2 Alkutilanne

Haastattelimme päiväkodin työntekijöitä ja laadimme kyselyn vanhemmille, jossa kartoitettiin heidän näkemystään kasvatuskumppanuuden nykytilasta. Käsitelimme haastattelujen ja kyselyiden vastaukset siten, että tiivistimme ne yhdeksi kokonaisuudeksi. Jaottelimme kokonaisuuden nykytilanteeseen ja tulevaisuuteen, jotta aineistoa olisi helpompi käsitellä.

Keräsimme tietoa työntekijöiltä haastattelun kautta ja vanhemmilta kyselyiden avulla. Pyrimme saamaan tietoa niin päiväkodin työntekijöiltä kuin vanhemmilta. Haastattelut ja kyselyt selventävät ja syventävät toiminnan aikana syntyneitä havaintoja. Haastattelut kannattaa kohdentaa ns. avainhenkilöihin, jotta materi-

aalia ei tule liikaa ja ajankäyttö pysyy kurissa. Hyvä haastattelu on ajatuksia herättävä ja siitä löytyy uusia näkökulmia aiheeseen. Käytimme opinnäytetyössämme teemahaastattelua päiväkodin työntekijöille, jossa haastateltaville annetaan teema-alueita haastattelurungosta, johon on koottu aiheeseen liittyviä keskeisiä havaintoja. (Huovinen & Rovio 2006, 109–111.) Kyselyn avulla pyrimme saamaan selville vanhempien näkemyksiä esimerkiksi kasvatuskumppanuudesta, yhteistyön nykytilasta, kehittämistarpeista ja toiveita tapahtumaan. Kyselyiden ja haastattelun kautta rakensimme kokonaiskuvaa kasvatuskumppanuuden tilasta ja hyödynsimme tietoja talviriehan suunnittelussa. Käytimme kyselyjä ja haastattelua, jotta saisimme sekä vanhempien, että työntekijöiden mielipiteet esille ja halusimme opinnäytetyössämme osallistaa mahdollisimman monia tapahtumaan osallistujia.

Päiväkodissa on yhdeksän perhettä ja saimme takaisin neljä kyselylomaketta. Päiväkodin yrittäjän omat lapset ovat myös päiväkodissa, joten yksi kysely lähetettiin heille. He eivät kuitenkaan halunneet vastata kyselyyn, koska se olisi ollut heidän mielestään eettisesti väärin. Heidän perheensä mielipide tuli kuitenkin esille työntekijöiden haastattelun kautta. Seuraavaksi esittelemme raportissamme kyselyiden ja haastattelun sisällön. Yhteenvedojen välillä on suoraa lainauksia haastattelusta ja kyselyistä.

Vanhemmilla ja työntekijöillä oli yhteinen näkemys siitä, että he keskustelivat lähes päivittäin lapseen liittyvistä asioista. Vanhemmat ja työntekijät toivat esille, että ei ole aikaa syvällisiin keskusteluihin arjen keskellä. Kasvatuskumppanuuden tila oli vanhempien ja työntekijöiden mielestä ihan hyvä. Keskustelu oli pääsääntöisesti sujuvaa.

Keskustelemme asiakkaiden kanssa päivittäin. Aamulla on kiireistä, esim. aamupalan kanssa, joten silloin emme jouda jutella niin syvällisesti. (Päiväkodin työntekijä)

Vanhempien mielestä yhteistyöhön ei pääsääntöisesti liittynyt haasteita, mutta esille nostettiin aikapula sekä kiireinen arki. Työntekijät kokivat haasteena vieraat kielet ja molemminpuolisen yhteisymmärryksen aikaansaamisen. Työntekijät nostivat esille haasteena myös ihmisten väliset kemiat ja erilaiset perhetilan-

teet. Työntekijöiden mielestä keskustelu oli yleensä dialogista, mutta joidenkin vanhempien kanssa keskustelu oli haastavampaa ja vastaukset lyhyitä. Vanhemmat eivät nostaneet esille haasteita vuorovaikutuksessa.

En keksi haasteita. Yhteistyö on toiminut. (Lapsen vanhempi)

Vanhemmat toivoivat pääsääntöisesti, että yhteistyö pysyisi ennallaan. Yksi perhe nosti esille toiveen vanhempainvarteista. Työntekijät toivoivat enemmän avoimuutta ja aktiivisuutta yhteistyöhön. Työntekijät toivoivat, että keskustelua tapahtuisi enemmän vanhempainvarteissa ja he olivat kertoneet vanhemmille, että heillä oli mahdollisuus pyytää vanhempainvartin järjestämistä, jos sellaiselle olisi tarvetta. Vanhemmat toivoivat keskustelun tapahtuvan haku- ja vientitilanteissa.

Lapsen toiminnasta, hyvästä ja huonosta tulee saada palautetta. Myös hoitohenkilökuntaa askarruttavat asiat haluan edelleenkin kuulla. Olen jo saanut hyviä huomioita lapsestani, joka auttaa minua kasvattajana. (Lapsen vanhempi)

Vanhemmat ja työntekijät toivoisivat, että tulevaisuudessa vuorovaikutus tapahtuisi rauhallisissa tilanteissa esim. vasu-keskusteluissa.

7.3 Tapahtuman suunnittelu

Hyödynsimme suunnittelussa haastattelun ja kyselyiden kautta saamaamme tietoa kasvatuskumppanuuden nykytilasta sekä toiveista toiminnallisen tapahtuman sisältöön. Pohdimme millaiset toiminnalliset menetelmät tukisivat kasvatuskumppanuutta, yhteistyötä ja seikkoja, joita haastattelun ja kyselyn kautta vanhemmat ja työntekijät nostivat esille. Halusimme tapahtuman avulla tarjota aikaa vapaalle keskustelulle, joten emme tehneet ohjelma osuudesta liian tiivistä. Työntekijöiden toiveena oli, että vanhemmat olisivat aktiivisempia ja avoimempia keskusteluissa, joten valitsimme harjoitteita, jotka tukivat tätä päämäärää. Katajan, Jaakkolan ja Liukkosen (2011, 34) mukaan toimintaympäristö ja ryhmä vaikuttavat harjoitusten onnistumiseen. Ohjaajan tulee miettiä, mitkä harjoitukset hän valitsee. Jotta harjoitukset onnistuvat, on ohjaajalla oltava tietoa

tekijöistä, jotka vaikuttavat ryhmädynamiikkaan ja -ilmiöihin. Hyvin suunniteltuna harjoitukset tukevat niille asetettuja tavoitteita.

Talviriehan suunnittelussa haasteena oli, kuinka rakentaa toimiva kokonaisuus tapahtumaan, jotta kaikki pääsisivät osallistumaan koko Talviriehan sisältöön. Meidän piti ottaa huomioon säätilat suunnittelussa, jotta voisimme tarvittaessa siirtää koko toiminnan sisälle. Haasteena oli myös se, kuinka saisimme osallistujat toimimaan erilaisissa ryhmissä kuin yleensä. Katajan ym. (2011, 15,17) mukaan ryhmällä on monesti tavoite, mutta siihen voi liittyä haasteita. Haasteena voi olla esimerkiksi se, että kaikki eivät ole ymmärtäneet ryhmän tavoitetta. Vuorovaikutuksen avulla on mahdollista vaikuttaa ryhmän toimintoihin. Ryhmän jäsenten kommunikaatiosuhteet kertovat sen, kuinka ryhmän yhteydenpitoon liittyvät vuorovaikutuksen haasteet on ratkaistu.

Katajan ym. (2011, 30) mukaan toiminnalliset menetelmät ovat harjoituksia, jotka liittyvät toimintaan ja tekemiseen. Harjoitusten tarkoituksena on aktivoida yksilön tai ryhmän oppimista ja toimintaa. Toiminta on myös fyysisen tekemisen kautta muodostuvaa ajatuksellista toimintaa. Toiminnallisten menetelmien avulla saimme vanhemmat mukaan aktiiviseen toimintaan päiväkodin työntekijöiden ja lasten kanssa. Valitsimme käytettäväksi menetelmiksi liikuntaleikit ja -pelit, sadutuksen sekä kuvallisen työskentelyn. Valitsimme nämä menetelmät, koska ne tukivat parhaiten tavoitteitamme ja nämä menetelmät sopivat kaikenikäisille. Opinaja Oy:n mukaan (2011, 1–2) Toiminnallisia menetelmiä on monenlaisia, esimerkiksi draamatyöskentely, ryhmätyöskentely sekä musiikki ja kuvataide. Harjoituksissa on jokin tavoite ja niissä opitaan esim. vuorovaikutustaitoja, toisten huomioimista ja yhteistyön tekemistä. Toiminnallisten menetelmien avulla on mahdollista rakentaa ja vahvistaa yhteishenkeä sekä luoda hyvää työskentelyilmapiiriä.

Suunnittelussa piti huomioida ruokailun tarve sekä tapahtuman ajankohta ja pituus. Tapahtuman ajankohdan toiveita kysyimme perheiltä sekä työntekijöiltä ja toiveena oli, että tapahtuma sijoittuisi arki-iltaan. Toive ruokailun toteuttamisesta tuli päiväkodin työntekijöiltä tapahtuman ajankohdasta johtuen. Tapahtuman suunnittelussa tuli huomioida, että siitä ei tulisi liian pitkä ja raskas. Ha-

lusimme, että tapahtumassa olisi aikaa vapaaseen keskusteluun toiminnan lisäksi. Päätimme toteuttaa tapahtuman puoliksi ulkona ja puoliksi sisällä, koska ruokailu järjestettäisiin sisällä ja halusimme välttää turhaa edestakaisin kulkeamista. Koska järjestäisimme tapahtuman sekä sisällä että ulkona, se mahdollisti monipuolisemman sisällön.

Viikkoa ennen talviriehatapahtumaa kävimme päiväkodissa. Tarkoituksena oli, että tulemme tutuiksi lapsille sekä innostamme lapsia tulevaa tapahtumaa varten. Aluksi kerroimme lapsille keitä me olemme ja sen jälkeen me ohjasimme yhteisen laululeikin. Laululeikin tarkoituksena oli rentouttaa tunnelmaa. Sen jälkeen me ohjeistimme lapsia maalaamaan korttipohjat oman mielensä mukaan. Korttipohjien teemana oli ystävänäpäivä. Lapsien maalaamia kortteja hyödynnettiin talviriehassa tehtävän yhteisen tuotoksen toteutuksessa.

7.4 Talvirieha

Talvirieha toteutettiin 13.2.2014. Talviriehassa oli tarkoituksena, että vanhemmat pääsisivät tutustumaan muihin perheisiin ja päiväkodin työntekijöihin paremmin sekä pitää hauskaa yhdessä. Menimme Päiväkoti Oskariin pari tuntia ennen tapahtuman alkua valmistamaan ruokaa. Tapahtuma alkoi kello 16.00 ja paikalle saapui kahdeksan perhettä. Osallistujia oli yhteensä 21. Vain toinen päiväkodin työntekijöistä pääsi osallistumaan tapahtumaan.

Aluksi olimme ulkona, jolloin toivotimme perheet tervetulleiksi tapahtumaan. Kerroimme keitä me olemme ja minkälainen sisältö talviriehassa tulisi olemaan. Aloitimme tapahtuman lämmittelyleikillä, joka oli ratsastuskilpailu. Ratsastuskilpailussa taputettiin käsillä reisiin ja ohjaaja selosti kilpailua. Kilpailussa oli erilaisia asioita, joiden mukaan toimittiin, esimerkiksi ohjaaja sanoi: ”este”, jolloin hyppättiin ilmaan. Ratsastuskilpailu-leikissä oli tärkeää, että osallistujat näkivät ohjaajan ja kuulivat hänen antamat ohjeensa. Leikin tarkoituksena oli saada osallistujat innostumaan ja rentouttaa tunnelmaa.

Vehkalahti (2007, 93–94) kertoo, että erilaiset pelit ja leikit mahdollistavat lapsen ja aikuisen tasavertaisen aseman. Moniin peleihin ja leikkeihin aikuisella saattaa olla samanlaiset lähtökohdat kuin lapsilla. Pelaaminen ja leikkiminen ovatkin erinomaista yhteistä tekemistä aikuisen ja lasten välillä. Kataja ym. (2011,33) kertoo, että ihminen ilmentää itseään liikunnan avulla luonnollisesti. Vuorovaikutukselliseen käyttäytymiseen vaikuttaa ihmisen kehon kieli ja motorikka. Liikunnalliset leikit ja kilpailut luovat luonnollisen tavan ihmisille olla vuorovaikutuksessa keskenään. Aikuiset voivat ajatella leikkeihin osallistumisen olevan vain aikaa kuluttavaa, eikä se vastaa tiedollisiin tavoitteisiin. Kuitenkin leikkiminen on aktivoivaa toimintaa kaiken ikäisille. Se on myös tunteita herättävää ja mahdollistaa sosiaalisten taitojen harjoittelemisen.

Alkuleikin jälkeen vuorossa oli muokattu versio pulkkaviestistä. Jaoimme koko ryhmän kolmeen yhtä suureen joukkueeseen, jossa oli tasaisesti lapsia ja aikuisia. Viestissä joukkueiden tehtävänä oli siirtää kaikki osallistujat paikasta A paikkaan B mahdollisimman nopeasti. Sääntönä oli, että joukkueissa sai olla vain kaksi pulkan vetäjää. Viestin voittaja oli se joukkue, joka sai koko joukkueen paikkaan B ensimmäisenä. Tarkoituksena viestissä oli yhteishengen nostaminen ja eri ihmisten kanssa toimiminen. Tehtävän tarkoituksena oli tukea tutustumista muihin perheisiin ja työntekijään.

Viestin jälkeen osallistujien tehtävänä oli etsiä piilotettu säkki päiväkodin pihalta. Kun säkki oli löytynyt, sen sisältä paljastui sanoja. Sanat olimme keksineet etukäteen ja ne liittyivät yleisesti päiväkotiin. Sanoista osallistujien tuli muodostaa yhteinen tarina. Aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa on käytetty sadutusta soveltaen. Sadun avulla voidaan irrottautua aikuisten maailmasta ja päästää sisäinen lapsi esiin. Satu voi olla fiktiivinen tai todellisuuteen perustuva kertojasta riippuen. Aikuisia voi saduttaa samalla tavalla kuin lapsia. Kirjoitetaan satu sanasta sanaan ja luetaan se ääneen. Yhteisten juhlien tai tapaamisten yhteishenkeä voi nostattaa saduttamalla aikuisia ryhmässä. (Karlsson 2005, 154–155.) Säkistä löydettyt sanat jaettiin tasaisesti aikuisille, ja ne luettiin ääneen. Sitten aikuiset alkoivat kertoa tarinaa, joka kirjoitettiin ylös. Tarinan aiheena oli Meidän päiväkoti. Tässä harjoituksessa käytimme sadutusmenetelmää soveltaen. Tehtävän tarkoituksena oli yhteistyön ja vuorovaikutuksen tukeminen. Tä-

män jälkeen vuorossa oli ruokailu ja aikaa vapaalle keskustelulle ja toiminnalle. Kun ryhmässä kerrotaan tarinoita, niiden sisältö etenee usein odotusten mukaan. Tarinassa on juoni, jonka kautta se etenee kohti lopetusta. Tarinoiden kautta on mahdollista ymmärtää ja selittää yhteyksiä eri asioiden välillä. Tämä johtuu siitä, että tarinoilla on kognitiivinen ulottuvuus. Monesti tarinoiden ajattelun olevan vain toimintaa, joka tapahtuu puheen avulla. (Kataja ym. 2011, 33.)

Ruokailun jälkeen ohjeistimme seuraavan tehtävän, jossa hyödynnettiin lasten tekemiä korttipohjia. Osallistujat työskentelivät perheittäin. Perheiden tehtävänä oli askarrella korttipohjalle jokin symboli ja sana/lause, jotka kuvastavat jollakin tapaa heidän perhettään. Kun kortit olivat valmiita, ne liitettiin isolle kartongille. Kartonkiin olimme aikaisemmin kirjoittaneet Meidän päiväkotia ja liimanneet perheiden tuottaman tarinan. Tarinan ympärille perheet kiinnittivät tekemänsä kortit, jolloin muodostui yhteinen tuotos, joka laitettiin päiväkodin seinälle. Yhteisen tuotoksen avulla pyrimme yhdistämään talviriehan yhdeksi kokonaisuudeksi. Tällöin yksittäiset harjoitukset muodostaisivat ehyen kokonaisuuden. Tehtävän tarkoituksena oli me-hengen luominen. Yhteisen tuotoksen avulla havainnollistettiin, että päiväkotia on kaikkien yhteinen paikka, jossa luodaan yhteistyössä hyvää varhaiskasvatusta päiväkodin lapsille.

Talviriehan lopuksi ripustimme yhteisen tuotoksen päiväkodin seinälle kaikkien nähtäville. Sitten keräsimme palautetta palautekyselyn muodossa vanhemmilta ja työntekijältä. Jaoimme lopuksi lapsille tikkarit muistoksi tapahtumasta. Tapahtuma päättyi noin kello 18.

7.5 Palaute tapahtumasta

Palaute talviriehasta kerättiin tapahtuman lopuksi, jotta saimme kaikilta osallistuneilta vanhemmilta ja työntekijältä palautetta. Palautteita tuli yhdeksän, joista yksi oli tyhjä. Palautteista kahdeksan oli perheiltä ja yksi työntekijältä. Lisäksi saimme sähköpostin kautta työntekijältä avointa palautetta talviriehasta. Palautteiden yhteenvedon välissä on suoria lainauksia saamastamme palautteesta.

Palautteen perusteella talviriehassa oli enemmän aikaa jutella niin muiden perheiden kuin työntekijän kanssa kuin normaalissa arjessa. Monien perheiden mielestä yhdessäolo ja ryhmätehtävät lähensivät perheitä ja päiväkodin työntekijöitä.

Useasti hakutilanteessa on kiire kotiin ja kuulumisten vaihtoon ei jää aikaa. Nyt pystyi juttelemaan muiden vanhempienkin kanssa vähän enemmän. (perheen palaute)

Yksi perhe mainitsi, että tapahtuman järjestäjät eivät olleet päiväkodin henkilöstöä.

Tuki eniten vanhempien tutustumista, ei niinkään päiväkodin ja perheen. Järjestäjät eivät olleet pk henkilöstöä. (perheen palaute)

Lähes kaikki perheet toivoivat, että vastaavanlaisia tapahtumia järjestettäisiin lisää. Ja ne toteutettaisiin säännöllisin väliajoin. Palautteen perusteella talviriehan sisältö vastasi suurimman osan perheistä ajatuksia ja toiveita. Yksi perhe olisi toivonut lisää ulkotoimintaa.

Toiminta oli sellaista, johon sekä lapset että aikuiset pystyivät osallistumaan (perheen palaute)

Työntekijän mielestä aikataulutukset sujui hyvin, koska tapahtuman kesto ei ylittänyt ennalta sovittua aikataulutusta. Hän mainitsi palautteessaan, ettei ohjelmanumeroiden väliin jäänyt liian pitkiä taukoja.

Tapahtuman sisältö hyvä ja aikataulu toimiva. Ison ryhmän liikkuminen ulkoa sisälle meni sujuvasti. (työntekijän palaute)

Muutamahan palautteeseen vastanneen mielestä mukavaa yhteistä tekemistä päiväkodissa saisi olla lisää. Yhden perheen mielestä ohjeiden anto oli ok, mutta jatkossa siihen voisi panostaa lisää.

Ohjeiden anto oli ok ja siihen pitää panostaa (perheen palaute)

Työntekijän mielestä palautteiden kerääminen oli hyvä idea, mutta vieraskieliset perheet olisi voinut huomioida paremmin. Vieraskielisille perheille olisi voinut olla englanninkielinen versio, vaikka heitä ohjeistettiin englanniksi palautteen täyttämässä ja kysymyksissä.

7.6 Talviriehan merkitys

Koska Talvirieha oli vain yksipäiväinen tapahtuma, kokosimme päiväkodille tapahtumassa käytetyt harjoitukset. Opinnäytetyömme kautta päiväkodin työntekijät saivat tietoa vanhempien mielipiteistä palautteen muodossa. Palautteen mukaan lähes kaikki perheet toivoivat, että vastaavanlaisia tapahtumia järjestettäisiin lisää. Toiveena oli, että ne toteutettaisiin säännöllisin väliajoin. Tämän tiedon kautta päiväkodin työntekijöillä on mahdollisuus toteuttaa vanhempien toiveet ja tukea vanhempien osallisuutta kasvatuskumppanuudessa.

Kokosimme Talviriehassa käytetyt toiminnalliset harjoitukset yhdeksi koosteeksi, jotta päiväkodin työntekijät voivat halutessaan hyödyntää niitä. Kokosimme harjoitukset, että työntekijöille jäisi konkreettinen väline eikä harjoitukset olisi pelkän muistin varassa. Koska harjoitukset ovat opinnäytetyön liitteenä, on työntekijöiden helpompaa ottaa ne esille, kun he haluavat käyttää niitä.

8 Pohdinta

8.1 Opinnäytetyön merkitys

Pohdintaosiossa nostamme tarkasteluun opinnäytetyömme kannalta kolme tärkeintä kasvatuskumppanuuteen liittyvää käsitettä. Ne ovat luottamus, osallisuus ja yhteistyö. Yhteistyöhön liittyy olennaisesti vuorovaikutus, joten käsittelemme myös sitä.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kasvatuskumppanuuden tukeminen päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä. Kasvatuskumppanuuden avulla voidaan yhdistää kahden tärkeän tahon tiedot ja kokemukset lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jotta voitaisiin luoda toimiva kasvatuskumppanuus kasvattajien ja vanhempien välille, heidän täytyy keskustella avoimesti kasvatuskumppanuuteen liittyvistä vastuista, arvoista ja näkemyksistä. (Stakes 2009, 31.) Tässä opinnäytetyössä kasvatuskumppanuudelle luodaan pohjaa tutustumisen kautta. Tutustuminen voi tapahtua muun muassa toiminnallisten menetelmien kautta kuten meidän opinnäytetyössämme oli tarkoituksena. Toiminnallisiin menetelmiin osallistuminen saattaa olla vanhemmille helpompi tapa yhteistyön ja kasvatuskumppanuuden rakentumiseen kuin esimerkiksi yleiset keskustelut. Vanhemmat kokevat myös itsensä tasa-arvoisemmaksi suhteessa työntekijöihin, kun heidän näkemyksistään ja kokemuksistaan ollaan aidosti kiinnostuneita. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26). Talviriehassa toiminnallisten menetelmien kautta vanhemmat saattoivat kokea olevansa tasavertaisessa asemassa varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa, jolloin kasvatuskumppanuuden perusidea toteutui.

Luottamus on yksi keskeinen käsite, joka nousi opinnäytetyöstämme ja avaamme sitä seuraavaksi. Kasvatuskumppanuus on tietoista toimintaa lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Se vaatii vanhemmilta ja työntekijöiltä molemminpuolista luottamusta, kunnioittamista ja tasavertaisuutta. (Stakes 2009, 31.) Työntekijöiden ja vanhempien keskinäinen luottamus luo vanhemmille turvallisen olon siitä, että lapsi on hyvässä hoidossa. Vanhempi voi luottaa, että lapsi kohdataan yksilönä sekä hänen tarpeensa kuullaan ja nähdään. Kasvatuskumppanuudessa vuoropuhelu päiväkodin henkilöstön ja vanhempien välillä mahdollistaa arjen tapahtumien ja vaikeiden asioiden puheeksi ottamisen. Kun luottamus luodaan jo päivähoitosuhteen alussa, niin vaikeista asioista puhuminen on helpompaa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Opinnäytetyömme kannalta luottamus ja sen rakentuminen ovat tärkeitä kasvatuskumppanuudessa, jotta tieto lapsen asioista kulkisi vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden välillä. Hyvin rakennettu luottamus mahdollistaa vaikeistakin asioista puhumisen. Opinnäytetyössämme haastattelimme päiväkodin työntekijöitä. Haastattelusta ilmeni, että joskus perheiden kanssa on ollut tilanteita, jois-

sa on tullut sekaannuksia. Sekaannukset ovat johtuneet viestin kulkemisen haasteista perheiden sisällä. Luottamuksen avulla on helpompaa selvittää viestinnän sekaannukset ja välttää niitä. Pohdimme, että hyvin rakennetun luottamuksen avulla on matalampi kynnyks kysyä pienistäkin asioista, jolloin niistä ei muodostu suuria ongelmia.

Varhaiskasvatuksessa on keskusteltu, että vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa tulisi lisätä. Lasten vanhemmille tulisi tarjota mahdollisuus keskustella oman lapsensa varhaiskasvatuksesta ja kannustaa keskustelemaan muiden vanhempien kanssa varhaiskasvatussyksikön toiminnasta. Vanhempien tulisi antaa myös vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua varhaiskasvatuksen arviointiin. Vanhempien osallisuuden mahdollistaminen on henkilöstön vastuulla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.) Osallistimme opinnäytetyössämme vanhempia kyselyiden ja toiminnallisten menetelmien avulla. Tapahtuman avulla kannustimme vanhempia keskustelemaan keskenään ja työntekijöiden kanssa. Tapahtuman kautta pyrimme osaltaan aktivoimaan vanhempia osallistumaan lastensa varhaiskasvatuksen toimintaan. Kaskela & Kekkonen (2006, 27) sanovat, että tärkeää vanhempien osallisuudessa on kokemuksellinen puoli, tunne kuuluvuudesta lapsensa varhaiskasvatussyhteisöön. Tunneper pohjaisen sitoutumisen, merkityksellisen kohtaamisen ja vastavuoroisen tiedon kautta syntyy kokemuksellinen osallisuus. Lähtökohtana osallisuudessa ovat kokemusten ja tiedon vaihtaminen ja jakaminen. Osallisuutta voidaan pitää oikeutena, jonka synnyssä on merkittävässä roolissa vanhempien ja varhaiskasvattajien vuorovaikutus. Opinnäytetyömme toiminnallisen tapahtuman kautta halusimme mahdollistaa vanhemmille tunteen osallisuudesta. Tapahtumassa oli vapaata aikaa, jolloin tiedon jakaminen ja vaihtaminen mahdollistui.

Pohdimme, että pitäisikö päiväkotien ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden osallistaa enemmän vanhempia lastensa varhaiskasvatukseen. Kaskela & Kekkonen (2006, 25) kirjoittavat, että osallisuuden kautta perheiden asiakkuus voidaan nähdä uudelleen määriteltynä. Perheen tehtävänä on kuitenkin lopulta määritellä lapsensa varhaiskasvatuksen tarve. Vanhempien osallisuuden mahdollistaminen on henkilöstön vastuulla. Opinnäytetyömme merkitystä ajatellen, on tärkeää, että päiväkodin työntekijät mahdollistavat vanhempien osallisuuden.

Mietimme, että kasvatuskumppanuuden toteutuminen saa hyvät lähtökohdat, kun vanhemmat otetaan mukaan alusta alkaen yhteistyöhön. Uskomme, että vastavuoroisen kumppanuuden luominen voi olla haastavaa, jos vanhempia ei oteta jo alusta alkaen mukaan lapsensa varhaiskasvatukseen. Pohdimme, että vanhemmilla on kuitenkin valinnan mahdollisuus, kuinka paljon he haluavat siihen osallistua. Kaskela ja Kekkonen (2006, 26) kirjoittavat, että vanhemmat kokevat myös itsensä tasa-arvoisemmaksi suhteessa työntekijöihin, kun heidän näkemyksistään ja kokemuksistaan ollaan aidosti kiinnostuneita. Vanhempien mielipiteiden ja ajatusten kuuleminen oli tärkeässä osassa opinnäytetyötämme. Aiheemme kannalta on tärkeää, etteivät vanhemmat ole vain ulkopuolisia toimijoita vaan pääsevät mukaan toiminnan suunnitteluun.

Päiväkodin ja perheiden yhteistyössä on otettava huomioon perheiden erilaiset arvot, elämäntilanteet ja lähtökohdat. Perheet tarvitsevat erilaista tukea kasvatustyössään eri aikoina ja eri elämäntilanteissa. (Hujala, Nivala, Parrila & Puroila 2007, 116–117.) Mietimme, että kasvatuskumppanuuden tukemisessa yhteistyöllä on merkittävä rooli. Työntekijöiden on huomioitava yhteistyössä oma ja vanhempien arvomaailma sekä perheiden elämäntilanteet. Näin ollen perheet voidaan kohdata yksilöllisesti. Yksilöllinen kohtaaminen helpottuu, kun vanhemmat ja työntekijät tuntevat toisensa hyvin ja sitä pyrimme opinnäytetyön toiminnallisella osuudella tukemaan.

Kaukoluoto (2010, 205) toteaa, että kasvatusyhteistyössä merkittävässä roolissa on lapsen tuntemus. Tärkeää kasvatusyhteistyössä on nähdä vanhemmat ja lapset kokonaisuutena sekä mahdollistaa avoin ja hyvä vuorovaikutus vanhempien ja työntekijöiden välillä. Siksi me halusimme opinnäytetyössämme, että järjestäisimme tapahtuman koko perheelle, eikä vain päiväkodin työntekijöille ja vanhemmille. Näin ollen saimme tapahtumaan mukaan myös lapset, jotka ovat kasvatusyhteistyön keskiössä. Talviriehan avulla mahdollistimme avoimen vuorovaikutuksen syntymistä, koska perheillä ja työntekijällä oli aikaa vapaaseen keskusteluun.

Vuorovaikutus on sanallista tai sanatonta viestintää. Sanatonta viestintää ovat esimerkiksi eleet ja ilmeet. Sanallinen viestintä on puhuttua ja kirjoitettua kieltä

sekä niiden ymmärtämistä. Sanaton ja sanallinen viestintä voivat olla joskus ristiriidassa keskenään, jolloin viestinnän tulkinta vaikeutuu. Aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa korostuu usein sanallinen viestintä, mikä johtuu aikuisen laajasta sanavarastosta ja sanojen monivivahteisesta käytöstä. (Vilen, Leppämäki ja Ekström 2002, 19–21.) Opinnäytetyömme kannalta on tärkeää, että vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa viestintä ei ole ristiriitaista. Pohdimme, että kasvatuskumppanuuden syntyminen vaatii työntekijältä omien vahvuuksien ja heikkouksien tuntemista. Pohdimme, että työntekijän tuntiessaan omat vahvuudet ja heikkoudet, vuorovaikutus voi muodostua yhdenmukaisemmaksi. Tällöin sanaton ja sanallinen viestintä ovat sopusoinnussa keskenään. Kaskelan ja Kekkosen (2006, 19) mukaan taito laadukkaaseen kasvatuskumppanuuteen tulee hyvistä vuorovaikutustaidoista, oman toiminnan reflektoinnista sekä yhteisymmärrykseen pyrkimisestä.

8.2 Talviriehan arviointi

Tapahtuman järjestämisen idea nousi päiväkodin työntekijöiden toiveista ja tarpeista. Tämän opinnäytetyön kautta päiväkodin työntekijät saivat tietoa vanhempien näkemyksistä kasvatuskumppanuudesta. Alkukartoituksen ja palautteiden sisältöjen kautta työntekijät saivat tietoa vanhempien mielipiteistä toiminnallisten tapahtumien järjestämisestä päiväkodissa. Palautteiden perusteella vanhemmat toivoivat lisää vastaavanlaisia tapahtumia, joita järjestettäisiin säännöllisin väliajoin. Päiväkodin työntekijöille jäi tapahtumasta kooste, jossa oli koottuna kaikki tapahtuman toiminnalliset harjoitukset. Tämän koosteen avulla työntekijät voivat tulevaisuudessa järjestää samantyyppisiä tapahtumia.

Käytimme talviriehan arviointiin tutkimuspäiväkirjaa sekä vanhempien ja työntekijöiden antamaa palautetta. Tutkimuspäiväkirjaan tallennetaan aineistoa, esimerkiksi tutkimukseen osallistuneiden kanssa käytyjä pienimuotoisia keskusteluja ja jäsennetään omia ajatuksia. Päiväkirjassa voi olla ns. kuultua tietoa, jota ei ole muuten voitu tallentaa. Se voi olla tietoa tutkimuksen etenemisestä, merkintöjä tunnelmista ja vaikutelmista, palautetta, oman toiminnan havaintoja ja mieleen tulleita kysymyksiä. (Huovinen & Rovio 2006, 106.) Pidimme tutkimus-

päiväkirjaa prosessin aikana, jotta voisimme reflektoida asioita ja havaintoja. Havaintojen kirjaaminen tutkimuspäiväkirjaan mahdollisti meille asioiden myöhemmän tarkastelun. Asettamamme tavoitteet limittyvät toisiinsa, joten arvioimme niitä osittain yhdessä.

Tavoitteena oli tukea kasvatuskumppanuutta päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä järjestämällä toiminnallinen tapahtuma. Katajan ym. (2011, 33) mukaan liikunnalliset leikit ja kilpailut luovat luonnollisen tavan ihmisille olla vuorovaikutuksessa keskenään. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen kehittymisen tukeminen oli yksi tapahtuman tarkoituksista. Talviriehassa liikunnallisten leikkien ja yhteisen tekemisen kautta aikuiset tutustuivat toisiinsa ja olivat vuorovaikutuksessa keskenään. Tarkoituksena oli myös mahdollistaa työntekijöiden tasavertainen asema perheiden kanssa. Leikkimielisten leikkien ja pelien avulla vanhemmat ja päiväkodin yrittäjä olivat tasavertaisia, jolloin mahdollinen auktoriteettiasema murtui. Tämän kautta pyrimme mahdollistamaan tasavertaisen kasvatuskumppanuuden muodostumista. Palautteen mukaan yhdessä olo ja erilaiset ryhmätehtävät lähensivät vanhempia ja työntekijää.

Tapahtuman tarkoituksena oli tukea ja vahvistaa päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välistä yhteistyötä. Talviriehan avulla mahdollitimme päiväkodin työntekijöiden ja perheiden välisen vuorovaikutuksen syntymistä. Talviriehan avulla myös toisilleen tuntemattomat perheet pääsivät tutustumaan toisiinsa. Erään talviriehasta kerätyn palautteen perusteella tapahtuma tuki perheiden välistä tutustumista. Pohdimme, että yhteisen tekemisen kautta vanhempien oli helpompi tutustua toisiinsa ja olla vuorovaikutuksessa keskenään. Talviriehassa oli aikaa vapaalle keskustelulle, mikä koettiin hyväksi palautteenkin perusteella. Palautteessa mainittiin, että talviriehassa oli aikaa keskustella muiden vanhempien ja työntekijän kanssa. Siinä mainittiin myös, että arjessa ei usein jää aikaa keskustelulle.

Talviriehan suunnittelussa hyödynsimme vanhempien toiveita. Usean palautteen mukaan tapahtuman sisältö vastasi suurelta osin odotuksia. Yhden palautteen mukaan ulkotoimintaa olisi voinut olla lisää. Tulevaisuudessa vastaavanlaisen tapahtuman voisi järjestää kokonaan ulkona. Me koimme, että aikataulun,

ruokailun ja tapahtuman sisällön takia, oli parempi järjestää tapahtuma puoliksi sisällä ja puoliksi ulkona.

Päiväkodin yrittäjä osallistui tapahtumaan vanhemman roolissa, eikä hänellä ollut ohjausvastuuta. Huomasimme tapahtuman aikana, että useat vanhemmat tukeutuivat yrittäjään, jos oli kysyttävää tai jokin asia ei tullut ymmärretyksi. Etenkin vierasta kieltä puhuvat vanhemmat tukeutuivat päiväkodin yrittäjään, kun jonkin asian ymmärtäminen tuotti vaikeuksia. Olisimme voineet ohjata kaikki talviriehan ohjelmat myös englanniksi, mutta se olisi vienyt aikaa toiminnalta ja päiväkodin yrittäjä ei kokenut sitä tarpeelliseksi. Toimintapäivän jälkeen mietimme päiväkodin yrittäjän roolia tapahtumassa. Yhden saamamme palautteen perusteella, meille tuli tunne, että päiväkodin yrittäjän olisi pitänyt ohjata toimintapäivää kanssamme. Olisiko auktoriteettiasema vaikeuttanut vuorovaikutuksen toteutumista, jos yrittäjä olisi ollut ohjausvastuussa talviriehassa. Pohdimme, olisiko hänelle jäänyt tarpeeksi aikaa olla vuorovaikutuksessa perheiden kanssa.

Annoimme lapsille mahdollisuuden osallistua talviriehatapahtuman etukäteisvalmisteluun. Olisimme voineet miettiä tarkemmin, kuinka hyödyntäisimme lapsien tuotoksia. Tällöin olisimme voineet kertoa lapsille, miten heidän tekemiään tuotoksia hyödynnettäisiin talviriehassa. Silloin lapset olisivat voineet tuntea olevansa enemmän osallisia jo etukäteen. Olisimme voineet kysyä lapsilta mielipiteitä tapahtuman sisällöstä, jolloin he olisivat päässeet enemmän osallisiksi talviriehaan ja sen suunnitteluun. Halusimme opinnäytetyössämme keskittyä vanhempien ja työntekijöiden osallistamiseen, koska aiheenamme oli kasvatuskumppanuuden tukeminen. Tapahtuma oli suunnattu perheille, koska pyrimme lapsien läsnäolon kautta luomaan luonnollisen ilmapiirin kasvatuskumppanuuden tukemiselle. Kataja ym. (2011,33) kertoo, että liikunnalliset leikit ja kilpailut luovat luonnollisen tavan ihmisille olla vuorovaikutuksessa keskenään. Leikkiminen on aktivoivaa toimintaa kaiken ikäisille. Pohdimme, että lapsien läsnäolon kautta aikuisetkin uskaltavat helpommin osallistua peleihin ja leikkeihin.

8.3 Oma ammatillinen kasvu ja oppimisprosessi

Sosionomin asiakastyön osaamisen kompetenssissa on mainittu, että sosionomin ammattitaitoon kuuluu osata luoda ammatillinen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhde, joka samalla osallistaa asiakasta. Kompetenssissa myös mainitaan, että sosionomin tulee osata soveltaa tarkoituksenmukaisesti eri lähestymistapoja sekä työmenetelmiä. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2014.) Varhaiskasvatuksen kentällä työskenteleville sosionomeille kasvatuskumppanuus on jokapäiväinen asia. Myös vuorovaikutus ja sosiaalisten suhteiden luominen kuuluu olennaisesti sosionomin osaamisalueeseen. Tämän opinnäytetyön aikana kasvatuskumppanuus ja vuorovaikutus avautuivat meille syvällisemmin. Opimme, mitä haasteita kasvatuskumppanuuteen ja vuorovaikutukseen voi liittyä esimerkiksi vanhempien ja työntekijöiden välinen yhteisymmärrys.

Perheiden kanssa työskentely voi olla joskus haastavaa, minkä huomasimme opinnäytetyön prosessin edetessä. Kaikki vanhemmat ovat erilaisia ja aina kemmiat eivät kohtaa. Ammatillisesta näkökulmasta katsottuna työntekijän on tultava toimeen kaikkien ihmisten kanssa ja pyrittävä luomaan vuorovaikutussuhtetta. Maahanmuuttajataustaisia perheitä kohdatessa korostuu henkilöstön kulttuurillinen tuntemus sekä suhde- ja kohtaamistaidot. (Kivijärvi 2012, 247- 249). Opinnäytetyömme prosessin aikana huomasimme, että vieraskielisten vanhempien kanssa oli välillä haastavaa kommunikoida. Tähän vaikutti se, että meillä ei ollut sujuvaa yhteistä kieltä.

Opimme toiminnallisen tapahtuman järjestämisen myötä, että suunnitteluun pitää panostaa. Suunnittelussa tulee huomioida monia eri asioita, kuten aikataulu, sää, ikäjakama ja tarkoituksenmukaiset harjoitteet. Pyysimme palautetta tapahtuman järjestämisestä ja palautteen kautta saimme tietoa omasta osaamisestamme ja kehittämisen kohteista. Esimerkiksi ohjeiden antamiseen tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota.

Pohdimme osallisuuden tärkeyttä opinnäytetyössämme. Huomasin, että on tärkeää osallistaa mahdollisimman monia osapuolia. Osallistujille mahdollistui tunne, että heidän toiveitaan ja mielipiteitään kuunnellaan tapahtuman suunnitte-

lussa, koska hyödynsimme heidän toiveitaan. Pohdimme, että perheet motivoituivat osallistumaan tapahtumaan paremmin, kun heidät otettiin mukaan suunnitteluun.

8.4 Luotettavuus ja eettisyys

Meitä mietitytti se, saisimmeko vanhemmilta rehellistä palautetta yhteistyöstä kyselyiden avulla prosessin alussa ja lopussa. Mietimme, että rehellisen palautteen antaminen voi olla vanhemmille haastavaa, koska päiväkotiki on pieni ja perheet ovat tutumpia työntekijöille. Luotettavuutta lisäsi se, että kyselyt olivat anonyymeja, eikä yksittäisiä perheitä voisi tunnistaa vastauksista. Päiväkodin työntekijät eivät myöskään nähneet kyselyiden vastauksia, koska ne palautettiin palautelaatikkoon.

Toinen pohdittava asia oli kyselyiden palautus. Jos osa vanhemmista ei palauttaisi kyselyitä, pohdimme olisiko sillä merkitystä meidän opinnäytetyöllemme. Pohdimme, että opinnäytetyömme on toiminnallinen, joten sillä ei ollut niin suurta merkitystä. Toisaalta meitä huolestutti, saisimmeko vanhemmilta tarpeeksi tietoa kyselyn kautta, jotta voisimme arvioida vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden mielipiteitä kasvatuskumppanuudesta. Jos kyselyitä tulisi vähän takaisin, se vaikuttaisi siihen, että meillä olisi suppea näkemys kasvatuskumppanuuden nykytilasta vanhempien silmin.

Kyselyiden anti voisi olla yksipuolinenkin, jos vastauksia tulisi vähän ja ne olisivat kaikki samankaltaisia. Mietimme myös sitä, jos saamamme vastaukset olisivat positiivisia, eikä kasvatuskumppanuudessa olisi vanhempien mielestä mitään parannettavaa. Pohdimme voiko yhteistyö olla koskaan täydellistä. Pohdimme tätä asiaa ja mielestämme kokemus yhteistyön laadusta on jokaisen henkilökohtainen subjektiivinen kokemus. Joten samanlainen vuorovaikutus voi olla jonkun mielestä hyvää ja jonkun toisen mielestä huonoa. Kyselyiden vastaukset vaikuttivat toimintapäivämme suunnitteluun, jolloin jouduimme miettimään enemmän asioita yleiseltä kannalta.

Reflektoimme sitä, että opinnäytetyössä toteutimme vain yhden kerran toimintatutkimuksen prosessin syklin. Olisiko opinnäytetyömme luotettavampi, jos olimme toteuttaneet syklin useammin. Kuitenkin ajallisesti se olisi ollut mahdollista. Saimme vanhemmilta heidän näkemyksiään kasvatuskumppanuudesta ja rehellistä palautetta tapahtumasta. Uskomme siis opinnäytetyömme tukevan Päiväkoti Oskarin työntekijöiden ja vanhempien välistä yhteistyötä.

8.5 Jatkotutkimus- ja kehittämisideat

Jatkossa aiheesta voisi tehdä pidemmän prosessin ja tutkia sitä, kuinka toiminnalliset tapahtumat vaikuttavat kasvatuskumppanuuteen. Ja sitä kautta mahdollisesti löytää muita tapoja kasvatuskumppanuuden tukemiseen ja kehittämiseen. Tulevaisuudessa toiminnallisia tapahtumia voisi olla useampia. Aluksi päävastuu voisi olla opiskelijalla, joka siirtäisi vastuuta vähitellen vanhemmille, jotta vanhemmat saataisiin yhä enemmän osallistumaan lastensa varhaiskasvatuksen arkeen.

Kasvatuskumppanuutta voisi tutkia myös laadullisilla menetelmillä. Vanhemmilta voisi kysyä haastatteluiden muodossa ajatuksia ja tarpeita kasvatuskumppanuudesta. Haastatteluiden tulosten kautta päivähoiton työntekijät saavat tietoa vanhempien ajatuksista kasvatuskumppanuuteen liittyen. Näin työntekijöille mahdollistuu oman toimintansa kehittäminen.

Koivula (2004, 81) puhuu siitä, että perheiden ja yhteiskunnallisen kasvatusvastuun jakautuminen on ollut paljon keskustelussa. Niin päiväkodin kuin perheen keskinäinen elämä ovat molemmat vahvasti läsnä lasten arjessa, joten niiden yhdistäminen on tärkeää. Kasvatuskumppanuus on ja tulee olemaan merkittävässä roolissa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tulee yhä enemmän kiinnittää huomiota kasvatuskumppanuuden luomiseen. Heidän tulee myös pohtia sitä, mikä on laadukasta kasvatuskumppanuutta.

Lähteet

- Alasuuri, M. 2007. Kumppanuus ja asiantuntijuus varhaiskasvatuksessa. *Psykologia* 06/07.
<http://blogs.helsinki.fi/jstubb/files/2010/11/Diskurssianalyysi.pdf>.
 9.3.2014.
- ENO-hanke. 2012. Työelämän sosiaaliset ja vuorovaikutustaidot.
http://www.takk.fi/fileadmin/user_upload/pdf/hankkeet_pdf/ENO_Kasikirja_010212.pdf. 10.3.2014.
- From, K. & Koppinen, M-L. 2012. Menossa mukana. Tukea tarvitsevan lapsen ja nuoren toiminnallinen osallistuminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Haapamäki, J. 2000. Yhteisöllisyyden rakentaminen. Teoksessa Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I & Kuoksa, M.(toim.) Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Tampere: Tammi. 33–48.
- Heikkinen, H. 2006. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L.(toim.) Toiminnasta tietoon - Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat, Vantaa: Kansanvalistusseura, 16–38.
- Heikkinen, H., Kiilakoski, T. & Rovio, E. 2006. Toimintatutkimusprosessina. Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L.(toim.) Toiminnasta tietoon - Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat, Vantaa: Kansanvalistusseura, 78–93.
- Heikkinen, H., Kontinen, T. & Häkkinen, P. 2006. Toiminnan tutkimisen suuntaukset. Teoksessa Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L.(toim.) Toiminnasta tietoon - Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat, Vantaa: Kansanvalistusseura, 40–48.
- Hujala, E. 2004. Arviointia perhelähtöisyyden toteutumisesta päivähoidossa. Teoksessa Kupila, P(toim.) Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Tammi. 83–90.
- Hujala, E., Nivala, V., Parrila, S. & Puroila, A-M. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.
- Huovinen, T & Rovio, E. 2006. Toimintatutkija kentällä. Teoksessa Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L.(toim.) Toiminnasta tietoon - Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat, Vantaa: Kansanvalistusseura, 94–113.
- Jaakkola, H. 2014. Varhaiskasvatuslain kivikkoinen tie. *Kasvu* 1/2014, 20–21.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoidossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut!. Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2014. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit. Sosiaalialan koulutusohjelma.
<http://www.karelia.fi/ects/materiaali/Sosiaalialan%20koulutusohjelman%20kompetenssit%20042006.pdf>. 25.3.2014.
- Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A-R. ja Ras-ku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 91–110.

- Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A-R. & Rasku-
Puttonen, H. 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus
Kirjapaino.
- Karila, K. & Nummenmaa, A-R. 2006. Kasvatusvuorovaikutus ja yhteisöllinen
työkulttuuri. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M.,
Nummenmaa, A-R. ja Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuoro-
vaikutus. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 34–47.
- Karlsson, L. 2005. Sadutus - Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Juva: PS-
kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta –
Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus
Kirjapaino Oy.
- Kataja, J., Jaakkola, T. ja Liukkonen, J. 2011. Ryhmä liikkeelle. Toiminnallisia
harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kaukoluoto, E. 2010. Onko varhaisen tuen päiväkotiki mahdollinen? Tutkimus
varhaiskasvatuksen yhteisöllisestä kehittämisestä. Helsinki: Helsin-
gin yliopisto.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, van-
hemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä.
[http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7ca705d5-e5be-415f-b70b-
4b862c8e707f](http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7ca705d5-e5be-415f-b70b-4b862c8e707f) Tampere: Tampereen yliopisto. 43
- Kids Matter. 2014. Effective communication between families and early child-
hood staff.
[https://www.kidsmatter.edu.au/sites/default/files/public/03_Effective
%20communication%20between%20families%20and%20early%20
childhood%20staff.pdf](https://www.kidsmatter.edu.au/sites/default/files/public/03_Effective%20communication%20between%20families%20and%20early%20childhood%20staff.pdf). 10.3.2014
- Kiesiläinen, L. 2004. Vuorovaikutusvastuu, Ammatilliset vuorovaikutustaidot
kasvatusyhteisössä. Tallinna: Arator Oy.
- Kivijärvi, T. 2012. Maahanmuuttajataustaisen lapsen ja perheen tukeminen. Te-
oksessa Hujala, E. & Turja L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja.
Jyväskylä: PS-kustannus, 246–259.
- Koivula, M. 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teok-
sessa Keskinen, S. & Virjonen, H. Vanhemmuuden ja lapsen kas-
vun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi, 73–98
- Korhonen, M. 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa
Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A-R. ja
Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski:
Gummerus Kirjapaino Oy, 51-69.
- Laki lasten päivähoidosta. 1973/36.
- Laru, S., Riihonen, R. & Tuukkanen, K. 2013. Perhe osana varhaiskasvatusta.
Teoksessa Oulasmaa, M. & Riihonen, R. (toim.) Ammattikasvattajan
kielletty tunteet. Helsinki: Väestöliitto, 47–48.
- Lyyra, V. 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoidossa - perhe-
terapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa
Keskinen, S. & Virjonen, H. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tu-
keminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi, 106–124.
- Multala, M. 2013. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatustyössä,
Tutkimus varhaiskasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppanuut-
ta koskevasta haastattelupuheesta. Helsinki: Helsingin yliopisto.
Pro gradu.

- <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41892/vanhempi.pdf?sequence=1>. 15.4.2014.
- Nummenmaa, A-R. 2006. Kasvattajien yhteisö ja kasvatuskulttuuri. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A-R. ja Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 19–33.
- OAJ. 2014. Varhaiskasvatuslaki.
http://www.oaj.fi/cs/Satellite?c=Page&childpagename=OAJ/Page/oaj_sisaltosivu3&cid=70144&pagename=OAJWrapper. 11.3.2014
- Opinpaja Oy. 2011. Toiminnalliset menetelmät.
http://www.peda.net/img/portal/2119590/Toiminnalliset_menetelmat1.pdf?cs=1305791785. 19.9.2013.
- Paakkunainen, T. 2013. Sähköpostihaastattelu. 21.10.13.
- Rimpelä, M. 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen. Teoksessa Lämsä, A-L. (toim.) Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS- kustannus."17–48
- Salovaara, S. 2008. Kasvatuskumppanuutta ja jaettua asiantuntijuutta, Lastentarhanopettajien käsityksiä vanhempien asiantuntijuudesta. Tampere: Tampereen yliopisto. Pro gradu.
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/78830/gradu02397.pdf?sequence=1>. 15.4.2014.
- Sirviö, E. 2014. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päivähoidossa, vanhempien näkökulma. Kemi- Tornion ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/70605/sirvio_%20eeva.pdf?sequence=1. 16.4.2014
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2008. Varhaiskasvatus vuoteen 2020. Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan loppuraportti.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-4044.pdf&title=Varhaiskasvatus_vuoteen_2020__Varhaiskasvatuksen_neuvottelukunnan_loppuraportti_fi.pdf. Luettu 7.3.2014.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Stakes. 2009. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Suomen Vanhempainliitto. 2014. Varhaiskasvatus.
http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ja_koulu/varhaiskasvatus. 16.4.2014.
- Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. 2013.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut. luettu 22.07.13.
- Vehkalahti, R. 2007. Kehu lapsi päivässä. Helsinki: LK-kirjat.
- Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. 2010. Tutkimusetiikkaa ja lakipykälää.
http://www.fsd.uta.fi/fi/laki_ja_etiikka/etiikka_lait.html.29.07.2013.

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Päiväkot Oyster
Toimeksiantajan edustaja:	Tuuli Paakkunainen
Osoite:	Petrankatu 22 80130 Jyväskylä
Puhelinnumero:	045 8707250
Sähköposti:	paivakotiaskari@hotmail.com
Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1101334, 1101298 Linda Jantunen, Jonna Myllys
Puhelinnumero:	050-5976493, 050 5670971
Sähköposti:	linda.jantunen@edu.karelia.fi, jonna.myllys@edu.karelia.fi
Toimeksiantajan sitoumukset	
Mahdollistetaan opinnäytetyön tekeminen	
Opiskelijan sitoumukset	
Toimeksiantaja saa opinnäytetyön käyttöönsä	
Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	Milla Pasanen Heli Rinneköllö
Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	
Allekirjoitukset	
Päiväys 19.11.2013	Opiskelijan allekirjoitus ja nimeselvennys Linda Jantunen LINDA JANTUNEN Jonna Myllys JONNA MYLLYS
Päiväys 19.11.2013	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimeselvennys Tuuli Paakkunainen Tuuli Paakkunainen

Saatekirje

Olemme Linda Jantunen ja Jonna Myllys Karelia-ammattikorkeakoulusta. Olemme tekemässä opinnäytetyötä aiheesta kasvatuskumppanuus. Olemme kehittämässä Päiväkotia Oskarin työntekijöiden ja perheiden välistä yhteistyötä. Olemme vuoden vaihteen jälkeen järjestämässä tapahtumaa, johon ovat tervetulleita lapset vanhempineen. Tapahtuman avulla haluamme koota perheet ja työntekijät yhteen ja luoda mahdollisuuden mukavaan yhdessäoloon.

Oheisen kyselyn avulla haluamme kartoittaa yhteistyön nykytilaa, jotta voimme suunnitella tapahtumasta mahdollisimman hyvin teidän tarpeitanne vastaavan. Yhteistyöllä tarkoitamme kyselyssämme vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välistä kanssakäymistä. Yhteistyötä ovat esimerkiksi keskustelut lapsen päivästä hakutilanteissa sekä muut yhteistyötilanteet. Kysely tulee olemaan täysin luottamuksellinen.

Palauta kysely 29.11.2013 mennessä Päiväkotia Oskarissa olevaan palautuslaatikkoon. Lisätietoja kyselyyn liittyen saatte halutessanne sähköpostitse: linda.jantunen@edu.kareli.fi tai jonna.myllys@edu.karelia.fi.

Kiitos vastaamisestanne kyselyyn.

Kysely vanhemmille**NYKYTILANNE**

Miten usein keskustelette työntekijöiden kanssa, millaisista asioista?

Liittyykö yhteistyöhön/vuorovaikutukseen haasteita, mitä?

Arvioi yhteistyön tilaa valitsemalla seuraavista vaihtoehtoista teille sopivin?

Yhteistyö on yksipuolista

Yhteistyö on avointa/toimivaa

Yhteistyötä ei ole

Yhteistyö vastaa tarpeitamme

Yhteistyö on jotain muuta, mitä? _____

Valitse seuraavista vaihtoehtoista, kuinka helppoa teidän on keskustella lapseen liittyvistä asioista(vaikeistakin) työntekijöiden kanssa?

Keskustelun aloittaminen on vaikeaa

Keskustelu on luontevaa

Keskustelu vastaa tarpeitamme

Keskustelu on yksipuolista

Keskustelu on jotain muuta, mitä? _____

TULEVAISUUS

Mitä toivotte yhteistyöltä/vuorovaikutukselta jatkossa? (onko sitä riittävästi, liian vähän jne.)

Minkälaisissa tilanteissa haluaisitte vuorovaikutuksen tapahtuvan? Ympyröi sopivat vaihtoehdot

Vasu-keskustelut

Vanhempainillat

Haku- ja vientitilanteet

Juhlat

Vanhempainvartit

Joitain muuta, mitä? _____

TOIVEET

Miten yhteistyötä ja vuorovaikutusta voisi mielestänne parantaa?(enemmän tapahtumia, keskusteluaikaa tms.)

Minkälaista yhteistyöhön liittyvää ohjelmaa toivotte toimintapäivään?

Olemme toteuttamassa tapahtumaa tammikuussa 2014 ja haluaisimme kysyä teidän mielipidettänne ajankohdasta. Valitse vaihtoehdoista perheellenne parhaiten sopiva ympyröimällä.

Arkena(illalla)

Viikonloppuna(päivällä)

Ajankohdalla ei väliä

Haastattelurunko työntekijöille**NYKYTILANNE**

Kuinka usein keskustelette vanhempien kanssa?

Liittykö yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen jotain haasteita, mitä?

Kuinka kuvailisitte yhteistyön tilaa tällä hetkellä?

Kuvaillkaa keskustelun sujuvuutta/laatua tällä hetkellä? Onko keskustelu yksipuolista? Onko keskustelu dialogista?

TULEVAISUUS

Mitä toivotte yhteistyöltä jatkossa?

Minkälaisissa tilanteissa vuorovaikutuksen tulisi tapahtua?

Kutsukirje

PÄIVÄKOTI OSKARIN TALVIRIEHA

Tervetuloa viettämään koko perheen kera hauskaa talviriehapäivää Päiväkoti Oskariin.

Talvirieha järjestetään 13.2.2014 klo:16.00 alkaen. Ruokailu noin klo: 17.00

Tarjolla on riemukasta yhteistä tekemistä koko perheelle!

Mukaan tarvitset vain lämpimät vaatteet ja avoimen mielen. Jos on kova pakkanen, tapahtuma järjestetään sisällä.

Tapahtuman järjestää yhdessä Päiväkoti Oskarin kanssa Karelia AMK:n sosionomiopiskelijat Linda ja Jonna. Tapahtuman tarkoituksena on pitää hauskaa yhdessä perheen kanssa ja tutustua päiväkodin muihin perheisiin sekä päiväkodin työntekijöihin paremmin. Tehdään tästä yhdessä ikimuistoinen päivä!

Ilmoittautuminen tapahtumaan Päiväkoti Oskariin viimeistään 10.2.2014.

Palautekysely

Palaute

Kuinka koette, että tämä tapahtuma tuki päiväkodin ja teidän perheenne välistä yhteistyötä?

Toivoisitteko, että tällaisia tapahtumia olisi enemmän?

**Vastasiko tapahtumien sisältö odotuksianne? Olisiko jotakin voinut tehdä toisin?
Mitä?**

Vapaa sana

Toiminnalliset harjoitukset

Talviriehan toiminnalliset harjoitukset

Tässä ovat harjoitukset, joita käytimme Talviriehassa 13.2.2014.

Lämmittelyleikki: **Ratsastuskilpailu**

Tässä leikissä tarvitaan yksi ohjaaja, joka selostaa kilpailun kulkua. Leikkijät taputtavat käsillään reisiinsä laukan rytmin mukaisesti, joka lopetetaan käskyjen ajaksi. Ohjaaja huitelee käskyjä ja näyttää itse esimerkillään kuinka toimitaan. Osallistujat matkivat ohjaajaa. Ohjaaja itse määrittelee leikin aloituksen ja lopetuksen. Käskyjä voivat olla: este, vesieste, oksa, äiti, valokuvaaja ja yleisö. Kun ohjaaja huutaa ”este”, kaikki hyppäävät ilmaan. Vesieste käskyn kuullessaan osallistujat hyppäävät ”hiihtotyyllillä” ja huutavat ”FLASH”. Hiihtotyyllillä tarkoitamme sitä, että oikeanpuolen käsi ja jalka ovat edessä ja vasemmanpuoleinen käsi ja jalka ovat takana. Oksan kuullessaan osallistujat menevät kyykkyyyn. Kun ohjaaja huutaa ”äiti”, osallistujat heiluttavat kättään ja huutavat: ”Hei äiti”. Ohjaajan huutaessa valokuvaaja, osallistujat leikkivät käsillään ottavansa valokuvia. Yleisö käskyn kuullessaan osallistujat nostavat kätensä ilmaan aaltomaisesti. Ohjaaja voi keksiä itse lisää käskyjä. Kilpailuun tulee hauskuutta lisää, kun leikin tempoa koventaa.

Liikuntaleikki: **Sovellettu pulkkaviesti**

Osallistujat jaetaan yhtä suuriin joukkueisiin. Tässä sovelletussa pulkkaviestissä tehtävänä on siirtää osallistujat paikasta A paikkaan B, jotka ovat ennalta määriteltä. Joukkueissa saa olla vain kaksi pulkan vetäjää, joiden on vedettävä pulkkaa vähintäänkin kerran kisan aikana. Kun vetäjä on hakenut yhden henkilön paikasta A ja vienyt hänet paikkaan B, hän palaa paikkaan A hakemaan uuden henkilön. Joukkueet saavat itse määritellä, missä vaiheessa pulkan vetäjät vaihtuvat. Se joukkue, jolla on ensimmäisenä kaikki osallistujat paikassa B, voittaa kilpailun. Sääntöjä voi soveltaa osallistujien mukaan.

Tarinatuokio: Sovellettu sadutus

Leikin alussa voi halutessaan piilottaa sanoja ympäristöön, josta ne etsitään. Tämä ei kuitenkaan ole pakollista harjoituksen onnistumisen kannalta. Etukäteen keksityt sanat jaetaan osallistujille tasaisesti tai jos osallistujia on vähän, sanat voi levittää maahan kaikkien nähtäville. Annetuista osallistujat alkavat tuottaa yhteistä tarinaa, jota ohjaaja kirjoittaa sanatarkasti paperille. Ohjaaja voi halutessaan ennalta määritellä tarinan otsikon tai aihepiirin. Ohjaaja lukee lopuksi tarinan osallistujille.

Kuvallinen työskentely: Yhteinen tuotos

Tässä harjoituksessa voi hyödyntää etukäteen valmistettuja tai valmiita korttipohjia. Osallistujat oli jaettu pieniin ryhmiin eli tässä tapauksessa perheittäin. Heidän tehtävänä oli luoda annetuista materiaaleista korttipohjalle symboli ja sana/lause, joka kuvastaa heidän perhettään. Kun korttipohjat ovat valmiit, ne liitetään isolle kartongille. Tässä tapauksessa olimme liimanneet yhteisen tarinan kartongin keskelle ja sen ympärille liitettiin perheiden kortit. Tehtävässä voi käyttää eri materiaaleja.